

Chryseide en Arimants treur-bly-eynde-spel

<https://hdl.handle.net/1874/36412>

CHRYSEIDE

en

N. oel. 3942⁵

ARIMANTS

TREVR-BLY-EYNDE-SPEL

J. Heerman.

T' AMSTELREDAM,
Gedruckt by Nicolaes van Ravesteyn.

Voor *Jacob Heerman*, Boeck-verkooper op den Dam, op den
hoeck vande Voghel-steen, in 't Cruydt-Boeck, 1639.

T O T D E N L E S E R ,

Streckende voor een

Inhoudt van 't Spel .

Gunstige-Leser , *Al hoe wel dese Historie van Chryseide en Arimant , by my voor desen overgheset , en gbedruckt , by nae van een yeder alhier bekend is gheworden , soo heb ick nochtans voor dees tydt behoortlyck gheaoht , V. E. van dit tegenwoordigh Spel yers te onderreechten . Het is dan sulcx . Dit spel is voor desen by een Frans Edelman in syn tael gherijmt , ende soo my verhaelt is , verscheyden mael by de Franssen alhier ghespeelt , het welcke (alsoo het van yeder soo gheroemt en ghepresen werdt) ick in onse Nederduytsche taele , voor myn vermaeck , overgheset en gherijmt hebbe , Doch alsoo my de Historie soo wel als aen yemandt anders bekendt was , soo heb ick de vryheydt ghenomen om hier en daer wat by te voeghen , 't gheen my dacht dat de Poët niet in den sin ghekomen was , en dat ick oordeelde dat tot gier aet van 't spel noodig was , en wel diende ; Het is het tweede deel van de Historie (verhaelt door Florice) Beginnende daer Chryseide en Arimantt in een Stadt ghevangen worden door het volck van Gondebout Coningh van Borgondien , En eyndigende daer de selve Coningh (naer dat by langhe tijt ghetracht hadde om Chryseide tot syn Liefde te beweghen) haer en haer Vryer Arimant met syn ghetronwe Dienaer Bel-laris , van haer ghevangenis ontslaet , en op haer vrye voeten stelt . Dit dient in 't korte tot V. E. onderrichtinghe , Doch die het begin en aenvangh van dese gheschiedenisse wil hebben , die sal de selve vinden , in 't derde deel van de Franse Astrea , of in het ghene by my ghedruckt , en vertaelt is . Vaert wel .*

L. H E E R M A N .

Toe-eygingh

Aen den Eersamen en seer bescheyden

FLORIS SOOP.

W' yger ende lust tot alle eerlijcke kunsten, ey
Gooznaemlijck tot de Zijmkonst, midtsgaders
usse aenporringhe, hebbe eyndelijck op my soo
Seel te weeghe ghebracht, dat ick my verstant
hebbe, om dit werck, tgeey ick W. E. hier ne-
gens toe-eygene, by der handt te nemen, ey uyt
te hoeren, om myne Ghinterse aGonden niet onnuttelijck door te
brengen, Maer also ick Gheet dat de woesty of Zijmkonst so edel
is, datse onder seer vele woeten seer Ghynighe hoor de hare aen-
neemt, ey dat de selve (soo men seydt) een heel ledigh Mensch
vereyst, ey hier toe Gey nooden heeft, Soo Ghic ick hier neffens
Gey W. E. versoeken dat ghy dese myne Geyheydt verschoont,
te meer alsoo W. E. niet onbekent ey is, hoe weynigh tijdt en ge-
legentheydt my tot een so swaren ey moeyelijcken arbeyd oberigh
is. Indien ick gheswaer wordt dat sulckx Gey W. E. en Gey een
yeder die het sal mogen lesen, gheschiedt, soo sal ick my ten hoogh-
sten vergheenoeght houden, ey mogelijck (alffer weder een reys
een lusse komt) myne langhe aGonden tot soodanige stoffe weder-
om besteden. Vaert wel. In Amsterdam den 23 April, 1639.

V. E. Dienstwillighe

I. HEERMAN.

P E R S O N A G I E N .

B E L L I M A R D Gouverneur van 't Casteel.

A L E X A N D E R Capiteyn aldaer.

A R I M A N D Vryer van C H R Y S E I D E .

B E L L A R I S Dienaer van A R I M A N D .

P H I L A N D E R Sergeant.

C H R Y S E I D E Vryfter van A R I M A N D .

C L A R I N D E Kamer Iuffer van C H R Y S E I D E .

G O N D E B O U T Coningh van Borgondien.

G H E H E Y M R A E T des Koninckx.

P A G I E .

C L I M E N E en O L I M P E Bewaersters van C H R Y S E I D E .

B O E R .

Z O P H I R een Sergeant.

A E N P L A C K E R S .

W A E R D .

R E Y van S A N G E R S .

P R I E S T E R .

C H R Y S E I D E

en

A R I M A N T.

E E R S T E B E D R Y F.

E E R S T E U Y T K O M S T.

Bellimard. Alexander.

Bellim.

Loeckmoedigh Oorlochs-heldt, die in be-
naude tyden
My Met-Ghesel verstreckt, en stal houd in
het stryden,
Ick liev' u als my selfs, bemin u oock soo
seer,
Dat ick niet dencken kan, of 't sou my
voor gheen eer

Verstrecken, soo ick u niet alles openbaerde,
En 't gheen my schuyt in 't hert ten halven maer verklaerde.
Noyt was ick van dat volck, dat met een innigh hert,
Niet openbaren kan, noch segghen 't geen haer smert.
Ick wraeck 't verkeeren met de hedendaeghse menschen,
En segh' al wat ick weet by Vrienden naer mijn wenschen,
Dees weten 't gheen ick weet, mijn openhartigheydt
Ontdeckt haer 't geen my in 't ghemoedt verborghen leydt.
„ Dies wensch ick datse sijn voorfichtigh en bescheyden :
En nademael wy sijn ghetrouwe Vrienden beyde,
En dat van langer handt, soo ist dat ick u moet
Yet segghen 't geen my in mijn hert bekom'ren doet.
Alexa. De Vrientschap die ghy my bewijft door dese reden
Doet my verheugen, Heer, en maect dat ick besteden

Sal al myn krachten, jae soo 't u van nooden waer,
Ick stelde lijf, en bloedt, graegh voor u in 't gevaer.

Bellim. Noyt twyffeld' ick myn Vriend aen uw' genegentheden.

Alexa. Die heb ick meer voor u, als voor myn eygen leden.

Bellim. Soo acht dat *Bellimards* ghenegentheydt oock zy.

Alexa. Daer twyffel ick niet aen. *Bell.* Daerem ist dat ick my
Door myn vrypofftigheyt op uwe dienst vertrouwe.

Alexa. Mijn dienst sal nimmermeer u strecken ten berouwe,
Verhael my 't geen u let, want soo der yemandt is
Die sich uw' Vyandt toont, die achte voor ghewis
Dat (soo ghy 't my ghebiedt) dees hart verstaelde degen
Hem sal door 't herte gaen. *Bellim.* Indien ick was verlegen
Om yets ghewichtighs uyt te voeren, soo waerd't ghy
Alleenigh Mans ghenoech, en mach'tigh om voor my
Myn Vyandt (wie 't oock zy) syn beckeneel te pletten;
Want niemandt leef'ter die sich tegen u durft setten.

Alexa. Myn Heer, ick bid, vergunt my immermeer dees eer,
En wilt tot uwen dienst ghebruycken dit gheweer,
Dat soo veel roems en lofs in d'Oorlogh heeft verkregen,
En nimmer t'huys en quam als overlaën met zeghen.

Bellim. Ick danck u voor de dienst, en uw' genegentheydt,
In 't geen dat ick begeer in dees gelegentheydt,
Daer heb ick niet als uw' voorsichtigh oog van nooden.

Alexa. Myn Heer, uw' Dienaer, wacht alleen naer uw' gheboden.

Bellim. Weet *Alexander*, dat de Coningh my ontbiedt.

Alexa. Ick acht myn Heer dat dit tot uw' geluck gheschiedt.

Bellim. Dat gun de Hemel, maer noch kan ick niet vermoeden
Wacrom de Coningh wil dat ick my soo moet spoeden,
Ick achte dat hy heeft een swaren aenslach voor,
En dat hy die begeert op 't alderspoedighst, door
My uytgevoert te sien, of moog'lijck wil hy weten
Of ick my in dees Krijgh oock yewers heb vergeten.

Alexa. Ick merck, Heer, watter is, en vat uw' reden wel,
Maer wilt ghy oock dat ick u streck tot Metgesel,

Of hebt ghy voor verraet, of onheyl oock te schromen,
Dat yemandt tegen u mocht hebben voorghenomen ?

Bellis. Ick weet wel dat dit werck by Princen veel gheschiet,
Maer 'k heb geen Vyanden ten Hoof, in 't minste niet
Die my bekent syn, daer ick sulckx heb af te vreesen.

Alexa. Ick sweer u, soo wanneer daer yemandt mochte wesen
Die van u qualijck sprack, ick soud' hem doen verstaen
Dat ick het geen men doet aen u, acht my ghedaen.

Bellis. Uw' toeghenegen hert behaeght my boven maten,
Maer, waerde Vriendt, wilt my nu eens vervolgen laten.
Ick acht dat dese reys my langh ten Hove sal
Verblyven doen, en ghy weet dat het is een val,
Een strick, en afgrond, daer ghestadigh in versmooren
De Hovelinghen, en soo meenigh gaet verlooren,
Alwaer het Jufferfchap noch sulcke kracht besit
Dat het ghebonden houdt de sinnen, en of dit
Ten lesten doch mis haeght, en yeder een wordt tegen,
Soo achtmen dat hier door 't gheluck meest wordt verkregen,
En in dees sotte waen de Hovelingh verslijdt
Syn gryfen ouderdom, en kostelijcke tydt.
Derhalven wil ick u mijn meeninghe verklaren,
En 't geen dat ick verfoeck ten vollen openbaren.
Aenhoort dan. Na dat ick hadt langhe tydt ghesocht
In dees verleden Krijgh, en menigh sware tocht
Myn Coningh dienst te doen, met menighte van Helden
Die elck om prys haer op 't ghevaerelijckste stelden,
Soo raeck ick eyndelijck in 't stormen van een Stadt
Aen alle kant beset, en over al bevat.
Ons volck wiert vande wal kloeckmoedigh afgheslagen,
En of wy anders niet voor onse ooghen saghen
Als Krijghsluy over hoop, ghewentelt in haer bloedt,
Soo ist, dat dit nochtans ons geensins sussen doet,
Men brenghter storm op storm, soo dat ten langen lesten
De Vyandt van de wal ons alles gaf ten besten.

Daer

4
Daer raeckt het al in roer, en 't bloedt vloogh als een Stroom
De straten door en door, De wreedtheydt, nimmer loom.
Int moorden, parst de boof' onsoenbare Soldaten
Dat sy door bloet versaedt, daer niets in 't leven laten,
Soo datmen nergens door de heele Stadt en hoort,
Als plond'ren, en niet fiet dan schendery en moort.
De woedende Soldaet fiet jonghen aen, noch ouwen,
En vreeft dat sijn gheweer sal in het bloedt verkouwen.

Alexa. Naer ghy mijn Heer verhaelt, soo acht ick dat de Son
Noyt soo veel gruwels sagh in 't brandend' Ilion.

Bellim. Terwijl de wreedtheyt voorts ontstack moetwilligheden,
Soo kom ick by gheval daer veel Soldaten streden
D'een teghen d'ander vol verwoetheydt om den buyt,
En daer men niet en sagh als blancke deghens uyt,
Daer loop ick vaerdigh heen, en geef my tusschen beyden,
Maer wat ick dreyghd', of riep, om dit ghespuys te scheyden,
Soo vloeckten elck om 't seerst, en yeder dreyghde mijn,
In plaetse datse my ghehoorsaem souden sijn.

Alexa. Ick liet veel liever d'een des anders kop verbreecken,
Eer ick my soud' alleen in sulcken handel steecken.

Bellim. Dit heb oock alhier gheleert in 's lijfs ghevaer,
Want yeder viel op my, of ick haer vyand waer,
Ten lesten als ick sagh, dat niemant nae mijn woorden
En luysterd', en dat sy my trachten te vermoorden,
Soo treck ick (siende gants gheen uytvlucht) mee van leer,
Waer door, al vluchtende, ick my soo langh verweer,
Tot dat ick by gheval een cleyne stal ghenake,
Alwaer ick ongequetst ten lesten binnen rake,
Ick smeet de deur int slot, die met seer groot ghewelt
Bynae ter aerden van dees schelmen was ghevelt,
Doch als hier tusschen veel van mijn Soldaten quamen,
Die watter was gheschiet van andere vernamen,
Soo wierd' ick eerst ontfet, door dien sy op de vlucht
De schelmen joeghen, en my maecten open lught.

Ick vond' in dese stal dicht aen de muer gheleghen
 Een Jonghman op wat hoys door flaeuwheydt neer ghesegen,
 Ghewentelt in sijn bloedt, wiens ademloose gheest
 Betoonde dat hy oock had in 't ghevecht gheweest,
 Sijn aenghenaem ghelaet waer in Natuur te paren
 Scheen 't schoon met dapperheydt in syne jonge jaren,
 En sijn bedroefde staet, bewoghen soo mijn hert,
 Dat ick dees braven Heldt most helpen uyt sijn smert ;
 Ick sprack hem minlijck aen, en seyde met soete reden,
 My deert uw' ongheluck, en droeve staet, doch heden
 Moet ghy naer kryghs ghebruyck my voor ghevanghen sijn,
 Hy wilde, soo het scheen, in dese droeve schijn
 Noch evenwel met my om sijne vryheydt stryden,
 Maer hy most duldelijck ten lesten alles lyden,
 Ick deed' hem van mijn Volck ontwapenen, en liet
 Hem voeren op dees plaets daer streckte mijn ghebiedt.

Alexa. Hy sal misschien (Myn Heer) van grooten af komt wesen.

Bellim. Dat is myn meeningh oock, dies wil ick sonder vresen
 En sonder achterdocht aen u, myn eenigh pandt
 Bevelen, tot dat ick hier weder koom ter handt.
 Ick wil my heel ô puyck ! en braefste der Soldaten,
 In dees ghelegentheydt op uwe trouw' verlaten.

Alexa. Mits ghy my sulcx vertrouwt gheschiet my groote eer.

Bellim. Ick acht ô waerde Vriendt ! uw' dapperheydt noch meer.

Alexa. Ghy sult, mijn Heer, hier in, en 't gheen ghy mooght gebieden
 Niet anders als met ernst uw' wille sien gheschieden.

Bellim. Soo wilt voor alles dan besteden forgh en vlijt
 Dat hy ons niet ontvlucht, en wy hem raecken quyt.
 Men moet alle ongheluck van langher handt voorkomen,
 En van den Coningh soud 't seer qualijck syn ghenomen
 Indien hy 't wierdt ghewaer, dies (soo men der op past)
 Soo isser voor ons beyd' een goet rantsoen aen vast.

Alexa. Maer segh my weet ghy niet waer dat hy is ghebooren ?

Bellim. Hy is een *Libycyn*, soo ick aen hem kan hooren,

6
Van grooten adel, seer door-trapt en loos van geest,
Heel rijk in gelt en goet, dies ben ick seer bevreesht
Dat hy door 't gout en veel belooningh, onse wachten
(Alfoo sulckx veel vermach) sal te verwinnen trachten.

Alex. Dees forgh koom op my aen, mijn leven ick u stel
Voor 't syne alree te pandt, en denckt dat ick soo wel
Sal, in 't bewaren, mijn besleepe sinnen wetten,
Dat ick hem 't dencken selfs wel hier van sal beletten.

Bellim. Ghy sult dan van dees buyt, soo wel als ick, uw' deel
Genieten. *Alex.* Neen, Mijn Heer, dat sy voor u geheel,
Ick acht het buyts ghenoegh, wanneer ick kan verwerven
Uw' vrientschap, waer voor ick niet schroomen sal te sterven.

Bellim. Kom gaen wy datelijck, dat ick hem op uw' woordt
In uwe handen stel, want morghen moet ick voort.

Binnens

T W E E D E W T K O M S T.

Arimand. Bellaris.

Arim. Waer hoordtmen immermeer van soo veel onghelucken?
Waer saghmen yemandt van het Noodtlot soo verdrucken?
Waer saghmen Hemel dat soo bloedighe Planeet
Oyt yemandt op der aerd soo veel verdriet aendeedt
Als my? die schijn alleen tot ongheluck en plagen
Ghebooren, en om al wat schricklijck is te draghen,
O Liefde! saeght ghy oyt soo trouwen Minnaers hert?
En dat van alle ramp aldus ghepynight wert?
Ach neen! naer ick bemerck, soo is my alles teghen,
En mijn vergramde *Góón*, die zijn noch niet ter deghen:
Versaect in myne ellend, en mijn rampsaligheen,
Maer achten dat ick noch niet heb ghenoch gheleen.
Sy achten 't niet ghenoch in slaverny te stellen
Mijn geest, maer moeten oock het lichaem daer mee quellen.
Sy hebben my niet vry ghelaten, als de klacht.
En sal dan nimmermeer uw' wreetheydt sijn versacht?

of

7
Of moet ick eerst mijn bloedt verliefen met mijn leven?
Soo laet het Aertrijck van malkander sich begheven,
Kôm Gooden slaet my vry, en spaert mijn leven niet,
Want nademael mijn oogh, 't gheen my ontfteeckt, niet siet,
Soo ben ick anders niet als schaduw' sonder leven
En als een schim die spreeckt, maer van de romp verdreven.
Iupijn stort vry op my uw' blixemende handt,
Ghy sult verdelghen niet als 't beeldt van *Arimandt*;
Helaes! waer hoord' men oyt van sulcke swarigheden,
Die ick, onschuldigh, heb als schuldighe gheleden?
Wilt ghy dan Goden dat wy bey de gaer de bandt
Die ons te samen bondt de sinnen en 't verstandt
Verbreecken souden, of verfoeckt ghy ons het minnen
Door uwe wreedigheydt te bannen uyt de sinnen?
Soo komt ghy veel te laet, want niemandt sal my raen
Of letten dat ick haer niet meer als u bidt aen.
Schoon dat de Hemel selfs, en dat het aertrijck stelden,
Sich teghen onse liefd, en ons noch meerder quelden,
Soo sal ick eerder, als ick scheidende soude van
Mijn Liefde, lyden, al wat men verdragen kan,
Denck niet dat *Arimandt* sal immer hier van wijcken,
Soo langh hy weet dat hy bemindt wordt van ghelijcken.
Maer ach! hoe stremt my 't hert van vreesse en achterdocht,
Dat mijn *Chryseïde* die soo veel heeft versocht,
Niet sal volstandigh in dees rampen konnen keeren
Dees sware plagen, noch de smerten van haer weeren,
Ach! als ick eenighsins om sulcken onheyl denck
Soo isfet anders niet of ick mijn sinnen krenck.
Maer waerom gae ick dus *Chryseïde* beklagen,
Nadien my is bekend, dat sy (om te behagen
My) selfs haer Moeder is ontvlucht, en door ghegaen
Met my, en niemant oyt heeft willen spreucken aen;
Wilt daerom achterdocht en dwase sorghe vlieden,
En laet my nimmermeer dit ongeluck gheschieden

8
Dat ick in jaloufy van mijn beminde raeck,
Noch dat mijn droeve gheest verliefe dit vermaeck.
Bellaris Sult ghy dan anders niet als droeve klaghten storten,
Soo sult ghy, Heer, in 't lest uw' jonghe leven korten,
Dit kermen is maer windt, dit klaghen helpt u niet,
En sal u nimmermeer verlossen uyt verdriet,
Maer streckt alleenigh om te openen uw' wonden,
Die nauwelijckx noch zijn ten derden mael verbonden,
Indien ghy u dus quelt soo acht ick voor ghewis
Dat dit de jonghste dagh van uwe jaren is,
'K verwonder my dat ghy noch kont in 't leven blyven,
Nadien ghy sulck misbaer en rouwe gaet bedryven.

Arim. Laet my, mijn Vriend', alleen in myne raserny,
Uw' moeyelijck verhael, en rêen ontstellen my
Noch meer, Vaert wel, en laet alleen my in mijn klaghten.

Bellaris Ick bid, mijn Heer, en wilt u selven niet versmachten
In tranen, laet my toe dat ick wat met u spreek.

Arim. Ghy soudt wel willen dat mijn droeve Ziele weeck
En om gheen hertseer dacht, maer wilt uw' hoofd niet breecken,
Want nimmermeer sult ghy dit my aen kunnen preecken.

Bellaris Indien ghy dus volhert soo sal ick nimmermeer
Yets met u kunnen doen. *Arim.* Dat ist dat ick begeer.

Bellaris Is dat 't gheen ghy begeert, soo laet my Gooden weten
Wat dolle raserny sijn wille heeft beseten!
Ghy sijt in dese staet, mijn Heer, ghelijck 't gheslacht
Dat hertelijck ghequetst, ghenefinghe veracht.

Arim. Soo langh my 't ongeval sal foecken te versmooren,
Soo wil ick raedt van u, noch yemant anders hooren.

Bellaris Ick stae 't u garen toe dat een bedroefde smert
Van d'een of d'ander ramp vaeck verghefelschapt wert,
Het is naturelijck te klaghen en te duchten,
En als 't de noodt vereyft soo helpen oock de fuchten,
Maer of uw' ongheluck gans gheen ghelijck en hadt,
Soo wijckt doch nimmermeer van 't ware reden padt,

9
Arim. De reden doet my niet als dese staet verdoemen,
En 't is my overlast wanneer ick die hoor noemen,
Ick acht dat tot mijn quael, (schoon datmen 't my al seyt,)
Gheen hulp of raedt, mijn Vriendt, sal worden toebereydt;
Mijn smert is niet ghelijck der gener, die door oordeel
Of door langhdurigheydt bekoomen eenigh voordeel,
Daerom soo bid ick u bekommert u niet meer.

Bellaris Ick ben uw' Dienaer wel, maer hier in niet, mijn Heer,
Want of ick sterven most, en of 't mijn leven koste,
Soo keer ick niet van u, voor dat ick u verlosste,
Ghy syt (ghelijck my dunckt) in sulcken staet noch niet,
Of soo ghy 't maer begeert ick sal u uyt verdriet
En uw' ghevanghenis verlossen, en bevryden,
Hoewel men u soo sterck bewaert aen alle syden.

Arim. De Liefde bindt my meer als al de banden doen
Van mijn ghevanghenis, en waerom soud' ick spoen,
Om mijn *Chryseide* mijn lief te overleven?
En om my (sonder haer) in vryheydt te begheven?

Bellaris Wanneer ick haer, mijn Heer, weer tot haer vryheydt braght,
Soudt ghy daer teghen sijn? *Arim.* Ach! waer dat in uw' maght,
Dan soud' ick wederom oock nae mijn vryheydt haken,
Maer 't is uw' daeghlijckx werck, om my soo te vermaken
Met malle revery, en sinneloose waen,
Die men ghemeenelyck als dampen siet vergaen;
Helaes! ick heb al vry een vaster troost van nooden.

Bellaris Mijn Heer, ick vley u niet, maer sweere by de Gooden
Dat ick *Chryseide* uw' Lief verlossen sal,
En u oock desghelijcx uyt al uw' ongheval,
Indien ghy 't my vertrouwt. *Arim.* Ach! soud' ick wel gelooven
Dat dit gheschieden kan voor my, die legh bedooven
In alle teghenspoedt; ô myn ghetrouwe! ghy
Doet de verstorven hoop herleven weer in my,
Ick voel dat hert en ziel, en alle myn ghedachten
Beginnen wederom te kryghen hare krachten,

- ¹⁰ *Bellaris* Noyt wass' er onweer soo verschricklijck, en vervaert,
Dat sich in 't eynde niet besadight, en bedaert.
- Arim.* Maer hoe sal 't moghelijck voor u zijn, te bedrieghen
Soo veel ghesichten die ghestadigh om ons vlieghe?
- Bellaris* Ick ben hier toe beluft, en twijffelt daer niet aen,
Ick acht haer toefien niet, dies tracht dat ick mach gaen
Met kennis van die gheen die ons ghevanghen houwen
Om 't gelt van uw' rantsoen te halen, mijn vertrouwen
Is, dat sy (alffe sien datmen haer yet toeleydt)
U fullen handelen met meerder vriend'lijckheydt.
- Arim.* Ghy soudt geen slimmer vondt u leven kunnen vinden,
Maer waer toe sult ghy my hier door aen u verbinden?
- Bellaris* Die d'Eer heeft van uw' dienst, en soeckt geen ander loon,
Maer nu soo is voor al ons naerstigheydt van nōn,
Om dit in aller haest kloeckmoedigh uyt te voeren.
- Arim.* Daer komt een schildt-wacht aen, hy schijnt ons te beloeren.
- Philan.* Is 't noch niet langh genoch, ghy maeckt het al te grof,
En terght ons goet ghedult, Mijn Heer geeft u verlos
Om by malkanderen een uur te moghen weesen,
En ghy ghebruyckter drie, dit doet ons moeyte vreesen;
Dies was ick als mijn Heer, het soud' soo langh niet zijn.

Binnen.

T W E E D E B E D R Y F,

E E R S E U Y T K O M S T.

Chryseide. Clarinde. Bellaris.

Chryse.

En lesten kan ick hier, alleenigh inden schijn,
Bevrijdt van menighte en ontelbare Soldaten
Die altijd om ons zijn, mijn klaghten dringhen laten

In

In vryheydt waer ick wil: het bloedigh avontuur
Dat nu mijn dootd voorfiet, vergunt my noch dit uur
Om uyt te fuchten mijn beklaghelijcke ellenden,
Ach! daerom fal ick hier mijn droevigh kermen fenden
Ten Hemel overluyt, want dit is recht de Tydt
Om mijn bedroefde hert, dat door de pijn verlijt,
En door inkroppingh is tot aen de keel vol-laden
In defe Hooven onbeluyftert te verfaden.
Mijn ooghen! ftort een beeck van tranen, en verdooft
't Aenlockelijcke vyer dat tintelt in mijn hoofd,
Uw' *Arimandt* is dootd, uw' Son die is verdweenen,
Uw' hoop is vruchteloos, en u vermaeck is heenen.
Ach wreede Moeders hert! dat foo veel onheyls wracht
Ick ben alleen door u in defen ftaet ghebracht,
Indien ghy fijn verfoeck hadt willigh toeghelaten
Het had hem moghelijk fijn leven moghen baten,
En ick uw' droevigh Kindt foud' foo veel fmerten niet
Verdragen, noch mijn hert verteeren in verdriet.
O Waerden *Arimant!* die om my te behaghen
Sijt om den hals gheraecht in uwe jonghe daghen,
Indien, het gheen men feydt, en fchrijft, waerachtigh is
Dat by verfturvene noch zy geheughenis,
Soo keer doch wederom uyt uwe duyfterheden
Op dat ick u vergeld voor 't geen ghy hebt gheleden
En noch onfchuldigh lijdt voor dees bedruckte Maeght
Die 't leven tegen is, en sonder u mis haeght;
Ick fal u nare fchim met myne lippen drucken,
En van uw' bleecke mondt ghewenfte kufjens plucken,
Doet my dees laetste dienft mijn Lief! en fiet met een
Hoe dat ick in mijn hert uw' droeve dootd beweene,
Maer waer toe mach ick dus met fotte ydelheden
Mijn finnen voeden, en uytftorten mijn ghebeden?
Ick weet doch immer wel, wanneer men is gheruft
Dat niemandt weder keert van dees bedroefde kuff,

Daer-

12
Daerom soo fal ick u myn waerde Bruygom foecken
Tot dat ick by u kom, in al des Afgronds hoecken,
Ick ben aen u verplicht, dies wacht my daer ghy fyt,
Ick wil my 't leven met myn quelligh maken quyt,
En of ick in dees staet my selven niet kan schaden,
Soo fal ick evenwel noch myn ghemoedt verfaden,
Het lichaem sterft als 't wil, en 't wreede nootlot heeft
Verscheyde wegghen die 't tot sterven open gheeft.

Clarín. Mevrouw! wel hoe dus! nae dat ick kan vermoeden,
Soo gaet ghy t' eenemael door uwe klachten spoeden
Tot uw' verderf. *Chryse.* Dit is myn aldergrootste lust.

Clarín. Wat voordeel hebt ghy doch dat ghy u dus ontrufft?

Chryse. 'T is om myn *Arimandt* myn trouwheydt te bewysen.

Clarín. Ghelooft my, *Arimandt*, noch yemandt sal dit pryfen,
Ghy sult met meerder leet hem nimmer konnen voen,
De doode blyven doodt, en hebben niets van doen,
En soo hy leeft soo fal hy steeds uw' welvaert wenschen.

Chryse. Segh alles wat ghy wilt, de doodt is voor de menschen
Een uytkomst daer het goet begint, en daer het quaet
Sigh eyndight. *Clar.* Hoe! Mevrouw! bedaert u doch, en laet
Dees uytkomst open voor d'onredelycke dieren,
En laet de Reden uwe sinnen weer bestieren.

Chryse. *Clarín*de al uw' praet en komt hier niet te pas,
Ick wilde dat myn quael, en druck gheneeslyck was
Door reden, maer helaes! die kan my gheensins helpen,
Maer een ghewisse doodt die moet my overstelpen.

Clarín. Ick bid Mevrouw stelt dees dolingh uyt uw' sin,
Want wie naer sterven haeckt daer heerft de dolheydt in,
Ghy moet u selven soo verschrickelyck niet haten.

Chryse. O redeloofse Maeghdt! vertreckt, en wilt my laten
Alleenigh, soo ghy niet en wilt dat ick u leer
Wat dat myn afgunst en mijn haet zy, ick begeer
Gheen lasterlycke reen van u te hooren spreecken,
Want sy my meer en meer tot raserny ontstecken,

Hoe!

Hoe ! foud' ick leven als mijn *Arimant* is doodt ?
Die my mijn Sonne was, en ick fyn morghenroodt ?
Weet ghy niet dat de bandt, die onse trouwe zielen
Verbonden heeft, my is ghestadigh op de hielen ?
En dat die my met hem te sterven oock verbindt ?

Clar. Ghy acht hem doodt te zijn, en ick slaet inde windt.

Chryf. Zijn liefde en fyn moedt die hebben hem doen sneven.

Clarín. 'T is waer hy was vol moedts, maer waer hy is ghebleven
Verseeckert niemant u, dies acht ick voor ghewis
Dat hy niet doodt sal zyn, maer eer ghevanghen is.

Chryf. Wel hondertmael des nachts soo komt hy my ontwaken,
My dunckt wel hondertmael dat my fyn schim komt raken.

Clar. Mevrouw' dit alles is maer enckle leurey,
Ick heb wel dickwils oock verfocht dees mallery,
En als men is in slaep soo beeldt men sich in 't droomen
By nae waerachtigh voor, 't gheen ons is voorghekoomen,
Doch dit is al Mevrouw' slechts ydelheydt, maer dat
Ick u verhalen sal is vry al anders wat,

Ick heb van desen dagh *Bellaris* in den Tempel
(Soo ick my niet bedriegh) ghesien dicht aenden drempel.

Chryf. In 't droomen, soo als ick ? *Clar.* Vergeef my dat, Mevrouw',
Ick sagh hem alsoo wel ghelyck ick u aenschouw'.

Chryf. Ghy syt verleydt van uw' ghesicht, en van uw' ooghen.

Clar. Ick kan hem al te wel, en sal niet sijn bedrooghen.

Chryf. Saeght ghy gheen middel om hem eens te spreecken aen ?

Clar. In 't opficht van het volck en dorst ick 't niet bestaen.

Chryf. Ach ! 't is warachtigh, want ick voel mijn hert ontstellen,
Bellaris komt de doodt sijns Meesters my vertellen.

Clar. Ghelooft dit niet, Mevrouw', en acht het niet voor waer,
Maer Hemel wat ick sie, ó Goden ! wie komt daer

Chryf. Wel ! is uw' Meester doodt ? *Bell.* O neen, hy is in 't leven.

Chryf. Segh my de waerheydt vry, en wilt u niet begheven
Tot loghentael, want ick nu wy ghescheyden zijn,
Soo ben ick al ghewent tot ongheluck en pijn.

C

Ick

14 *Bellaris* Ick ben verwondert dat ick u dus hoore spreken.
Chryf. Verwondert u dat ick my selfs niet heb doorfteken.

Bellaris spreekende met *Clarinde* alleen.

Bellaris *Clarinde* wat is dit? ick sie niet hoe dat al
Dit ongheluck in 't eynd met ons afloopen sal.
Hoe is *Mevrouwe* dus? *Clar.* Dit is al haer vermaecken,
En soo het langher duurt, sy salder onder raecken.

Bellaris. Ick sal haer doen verstaen hoe dat myn *Meeſter* leeft;
Uw' droefheydt eyndelijck en finert, *Mevrouwe*, heeft
My hertelyck ontſtelt, dies sal het u believen
Te lesen 't geen myn *Heer* u ſchryft in deſe brieven:
Myn *Meeſter* leeft, *Mevrouw*, en ghy ſult hier verſtaen
Wat ick om ſynent wil, en om u heb ghedaen.

Chryf. De dooden ſchryven niet, dit is van u bedreven.

Bellaris *Mevrouwe* lees de brief, of wilt my oorlof geven
Dat ick die open doe, ſie daer *Mevrouw*. *Chryſe.* Ghy doet
Door uwe moeyelyckheydt, dat ick ten leſten moet
Eens ſien wat datter is, o *Goden*! ſal ick moghen
Ghelooven 't geen ick ſie, of ſal ick zyn bedroghen,
Dees letters ſyn door hem gheſchreven, en ick merck
Aen alle omſtandigheen het is ſyn eyghen werck,
O! aenghenaem papier! ick moet u dickwils kuffen,
Uw' lettren ſyn ſoo waerd't dat die myn hertſeer bluffen:
En ghy' getrouwe knecht *Bellaris* waerde *Vriendt*,
O! ſteun van onſe *Liefd'* en *Minne*, ghy verdient
Meer als wy eenighſins u beyde konnen geven;
Vervolght alſoo, myn hoop, en ſteunſel van myn leven,
Ick hoop het avontuur ſal eyndelyck verſacht
En tot beſadingh ſyn door onſe ſtaet gebracht.

Bellaris *Mevrouw*, ghy hebt van my niet anders te verwachten
Als dienſt, en hier toe ſtreckt myn hert en myn ghedachten,

Maer

15
Maer 't sal van nooden zijn, datmen eens overlegh
Of ghy oock uyt dees snoo ghevanckenisse, wegh
Soudt kunnen raecken. *Chryf.* Hier ist alles aen ghelegen,
Maer gaet *Clarinde* siet eens over al ter deghen
Of yemandt ons hier oock beluyftert of bespiedt.

Clarind. Ick heb rondom ghesocht, maer vind' er niemant niet.

Chryf. Ach! wat beletselen syn hier al in te vreesen.

Bellaris Die kan ick oock wel sien, maer 't kan niet anders weesen,
En hier voor sal ick graegh my stellen in ghevaer.

Clarind. Wy hebben daeghs ghenoch gelegentheden, maer
Des nachts soo is ons al dees vryheydt weer benomen,
En niemant van ons mach noch kan dan yewers komen,
Maer van een Venster schiet my soo wat inden sin
Waer door ick (soo my dunckt) vermerck een goet begin,
Ick acht men soud' by nacht hier kunnen toe gheraecken,
Om daer een koorde vast van buyten aen te maecken,
Daer is geen tralie voor. *Chryf.* Hier blijkt het, dat die leeft
In slavernye, veel door-trapte vonden heeft,
Men kan, mijn waerde Vriendt, geen beter plaats verkiesen,
Derhalven bid ick u, en wilt gheen tydt verliezen.

Bellaris Waer staet het venster? *Clar.* Dat komt op het water uyt.

Bellaris Soo veel te beter, 'k weet te komen aen een schuyt,
Doch in dees aenslach moetmen alles wel versinnen,
En niet licht vaerdelijck soo swaren stuck beginnen,
Ick heb voor eerst van doen een leer met koorden, met
Drie paerden die de schuyt van after volghen, set
Slechts tyt. *Ch.* So 't mog'lijc is dees nacht. *Bel.* 'k heb daer niet tegē
Maer uw' bewaersters. *Chryf.* Weest doch hier in niet verlegen,
Soo dra de soete slaep haer oude leden vat
Soo zijn zy anders niet als doodt, en 'k achte dat
Sy in haer slaep geen slach van donder souden hooren.

Bellaris In al ons aenslagh kan ick niemendal bespooren
Dat ons ghebreeckt, als gelt. *Chryf.* Hoe! maeckt u dit bedroeft?
Houw' daer mijn Vriendt, en koopt al 't geen dat ghy behoeft,

16
Daer fyn twee Baggen, en betracht het soo te maken,
Dat wy uyt dese staet en slaverny gheraken,
De Goden moghelijck ontfteecken teghen myn,
Die sullen eyndelyck ons nu eens gunstigh zyn.

Bellaris De aenflagh in der daet is vol van sorgh, en vresen.

Chryf. Ick hope dat het eynd ons sal gheluckigh wesen.

Clarín. Terwyl de lust ons houdt ghestadigh in de praet,
Soo is de tijdt voorby die nimmer stíl en staet,
Ick vrees wy sullen van de Wachters sijn bekeven.

Chryf. *Clarinde* ist moghelijck! waer is de tydt ghebleven?

Bellaris Mevrouw laet ons gaen, want alles is nu klaer,
Ick bid u denckt doch in wat gruwelijck ghevaer
Wy ons begeven, soo dit yemant gingh verklaren,
En hoe dat *Gondebout* ons soude doen bewaren.

Bellaris 'T is waer Mevrouw', ick moet het venster oock gaen sien.

Chryf. Vaert wel mijn Vriendt, en laet dit soo bedeckt gheschien,
Dat wy ons alle niet in meerder droefheydt stelpen.

Bellaris De nacht en donck're Maen, die sullen ons wel helpen.

Binnen.

T W E E D E W T K O M S T.

Koninck Gondebout, en sijn Geheym-raedt.

Con. Hoe sou't ghemeene volck gheraken tot haer wensch,
Nadien wy Coninghen, die meer sijn als de mensch,
Iae halve Goden vol ontsagh en heerlijckheden,
Van yeder een ontsien, van yeder aenghebeden,
Gestadigh leven inde lusten noyt volmaect:
Ick Soon van *Gondiogh*, wiens heerschappye raect
Tot aen het steyl ghebergh, die onder myne wetten
Soo veel Monarchen dwingh, en nae myn wil kan setten,
Ick die alleenigh ben de Erfghenaem van 't Ryck
Myns Vaders, en die hem in voorspoet soo ghelyck,

Ick

Ick voel het noodtlot steeds my dwers en teghenstreven,
 Hoewel ick 't alles wat op aerden leeft, doe beven,
 Ick ben verwonnen, en die geen die my verwindt,
 Weet dat ick Coningh ben, maer slaet het inde windt,
 Sy kent myn mogentheydt, maer durft my noch verachten,
 En doet my groote Vorst op haer believen wachten,
 Ick lyd soo groote smaet en tyranny van haer,
 Als of ick sleght, en van geringhen af komt waer,
 O! jonghe schoone Maeght! ghy hebt my soo bevanghen,
 Dat ick niet anders doe, als naer uw' min verlanghen,
 Ach! of de voorspoedt my met volle zeylen voet,
 En my tot inde lucht, en sterren reycken doet,
 Soo sal my nimmermeer dees heerlyckheydt behagen,
 Indien dees Schoone my geen weder-min wil dragen,
 Maer soo sy acht dat ick haer weder-min ben waerd',
 Soo roem ick my te zyn gheluckigh op der aerd',
 Ick sal my over al van myn gheluck beroemen,
 En myn geluckiger als al de Goden noemen,
 Dat *Jupiter* dan vry syn kostelycke wyn
 Alleenigh houd'; ick sal niet ruylen met de myn,
 Ick sal door myn geluck de Goden, en de menschen
 Met yver en om 't seerst nae sulcken staet doen wenschen,
 En al de Koninghen; maer wie komt ginder aen,
 Het is myn Heymraedt, die ick had belast te gaen,
 Naer myn beminde, Wel wat tydingh brengh ghy mede?

- Heymr.* Ick heb Heer Koningh langh met haer gheweest in reden.
- Con.* Wat dunckt haer van myn Liefd? *Heymr.* Heer Koning lange tyd
 Heb ick met haer ghehadt een groote en sware strydt,
 Maer eyndelyck heb ick dit antwoordt noch ghekreghen.
 Dat sy tot uwen dienst van herten was gheneghen.
- Con.* Dat gaet nae myn begeer. *Heym.* Doch't was vry wat vertsaeght,
 Soo dat ick vreesse dat het haer in 't hert mis haeght.
- Con.* Ick wil gheen lichaem daer de geest gaet elders swieren
 Veer van myn bedde, noch aenbidden nochte vieren,

Neen ! Koninghen als wy , of die in sulcken staet
 Ghebieden, minnen noyt den genen die haer haet,
 Ick wil een suyver hert, maer geen gheveynsde sinnen,
 Maer hoe ist moghelijck dat sy my niet soud minnen,
 Myn Konincklijcke stam is die voor haer te slecht?
 Of soud' my dit ghequel wel worden aengherecht
 Van 't wreede Noodt-lot dat ick haer niet kan bekooren
 Tot suyvre Wedermin, soo ben ick gantsch verlooren.

Heymr. Ick souw' seer garen aen uw' Majesteit, mijn Heer,
 Yets seggen. *Con.* Spreeck vry op. *Heymr.* Ick ben verwondert seer
 Hoe dat een Koningh die het al dwinght nae syn seggen
 Op een ghevanghene kan soo syn liefde legghen,
 Vergeeft het my mijn Heer, dat ick 'r u segghen moet,
 Ghy mooght met Goden saedt vermengelen uw' bloedt.

Con. Wanneer sy eyndelijck haer wreedtheydt sal versachten
 Soo sal ick haer veel meer als een Goddinne wachten,
 En of haer Vader was een slechte Boer, of dat
 Sy in haer af komt van de Hemel Goden hadt,
 Soo sal dit evenwel vermeerdren of vermindren,
 Noch eenighsins my in mijn liefde kunnen hindren,
 Ick acht dit alles niet, noch haer ghelegentheydt,
 Myn Liefde die ick draegh komt uyt ghenegentheydt.

Heymr. 't Is waer, mijn Heer, indien ghy u oyt wilt verbinden
 Met menschen, soo sult ghy geen schoonder kunnen vinden.

Con. Wat docht u vande Maegt? *Heym.* Ick sach noyt schoonder beelt,
 Daer in Natuur soo seer met hare gaven speelt,
 Haer aengenaem ghelaet, haer schoon en deftigh wesen
 Kan nimmermeer van my ten vollen zyn ghepresen,
 Haer glinsterend' ghesicht, had my soo veer gebracht,
 Dat ick niet eens, mijn Heer, schier om myn bootschap dacht,
 En mits ick langhen tijdt verwondert had versleten,
 Soo scheelden 't weynigh of 'k had uw' bevel vergeten.

Con. Saeght ghy yets aengenaems in 't goddelyck ghesicht?

Heymr. Soo veel myn Heer, soo dat ick achte dat sy licht

Het alderwreetste hert fouw' door haer glans versachten,
En door haer geestigheydt de stuurste mensch verkrachten.

Con. Ontstack u niet het bloedt? *Heymr.* Dat kan myn Heer vermoen,
Ick dwongh mijn hert om u geen ondersteek te doen.

Con. Dit is my aengenaem, en 'k heb hier door vernomen
Aen u, dat ghy niet zyt van Tygers afghekomem,
Ick min u dieste meer. *Heym.* Wie fouw' soo schoon Juweel
Niet minnen, en wie soud 't niet wenschen voor syn deel.

Con. Uw' aenghenaem verhael ontsteect my myn begeeren,
Ick voel de liefde steets in myn ghemoed vermeerem,
Ick sterf van onghedult, my selven ick verquyn,
Ach! ick kan langher niet verdraghen dese pyn.

Heymr. Men moet in dese saeck gheweldt, en slijmheydt pleghen.

Con. 't Is altydt in de liefd' aen gheen gheweldt gheleggen,
Ick wil door soetigheydt haer reden doen verstaen,
En als dit niet gheluckt, soo gaet het ander aen.

Heymr. Maer soo 't niet wel gheluckt, soo wilt het my niet wyten.

Con. Ick sal haer wreedtheydt door myn weldaet doen verslyten.

Heymr. Ick meen voorseecker dat sy in haer ziele voedt,
Een innerlycke vlam, en minnelycke gloedt,
En mogelyck sal dit een nieuwe brandt ontsteecken.

Con. Het sal ons Coninghen ter geener tydt ontbreecken
Aen straffen voor die geen die teghen onse sin
Sich stellen, en voor al beletten onse Min;
Wanneer sy om haer hooft soo prachtigh sal sien planten:
De Conincklycke Croon vol schoone Diamanten,
En my in purper en in Conincklyck ghewaet,
Sy most dan zyn van steen indien sy my noch haet:
Het weldoen leeft by my, en sal ghestadigh leven
Soo langh ick Coningh ben, wilt daerom u begeben
Tot Trouwheydt in dees saeck, want soo ick heb verhaelt,
Uw' dienst sal aen u zyn, naer eyghen sin betaelt.

Heymr. Ick acht dat alles sal, Heer Coningh, wel ghelucken.

Con. Ick hoop een eynde van myn eyndeloofse drucken.

Heym. Hoc

20
Heym. Hoe vleydt en streelt sich steeds een Coninghlijck ghemoedt,
Met wat voor ydelheydt wort vaeck haer hert ghevoedt,
Sy meenen dat noch Ster noch Maen, noch Son, haer stralen
(Als voor haer grootsicheen) doen op het Aertrijck dalen;
De Coningh beeldt sich in, dat aen de Majesteyt
En syne heerschappy des Dochters minne leyt,
Maer 't sal hem missen, want alsoo ick kan bespeuren,
Soo sal dit niet gheschien, noch immermeer ghebeuren,
Want als een moedigh hert, sijn eerste liefde heeft
Ghegeven aen een lief die in haer sinnen leeft,
En dese heete brandt is in haer hert gheslaghen,
Soo sal men nimmermeer de vlam daer van verjaghen,
De Coningh brandt van Liefd, die sal niet sijn ghebluft
Door al des Hemels, of des Wereldts soete lust.

D E R D E B E D R Y F.

E E R S T E U Y T K O M S T.

Chryseide, Bellaris, Clarinde.

- Chryf.* **I**ck kan *Bellaris* nu niet langher voort, mijn beenen
En krachten syn soo swack dat ick daer schier val heenen,
Ey ! laet ons in dit Bosch het ovrigh van de nacht
Verslyten tot de rust, wy zijn nu uyt haer macht.
- Bellaris* Mevrouw, wilt my doch soo seer aen u verbinden,
En gaet een weynigh voort, ick hoop wy sullen vinden
Een herbergh by het licht dat ick daer ginder sie.
- Clarin.* Het is niet mogelijk dat dit van my gheschie,
Mevrouwe laet ons hier wat rusten, dese roosen
Laet die nu sijn ons bed, waer op wy ons verpoofen.
- Bellaris* O Hemel ! wat is dit ? ick bid, Mevrouw, houw moedt,
Wy syn verlooren soo ghy u niet verder spoedt,
Wanneer wy door dit Bosch ghekomen sullen weesen
Soo hebben wy voortaan gheen ongheluck te vreesen,

Dan

Dan zijn wy buyten sorgh, Wy moeten immers zijn
Alwaer myn Meester meent te vindenu, en mijn.

Chryse. Uw' Meester, wat is dat ? het komt my vreemt te vooren
Dat ghy my, waerde Vriendt, laet dese woorden hooren.

Bellaris Soo drae de Morgenstondt ten Hemel uyt sien laet
Haer klaerheydt, morregen in 't gierelyck ghewaet,
Soo sal ick hem uw' staet en waer ghy zyt, beschryven,
En hoe dat ick u op dees plaets heb laten blyven,
Ick sal hem voorts uw' brief vertoonen, en met een
Sal ick myn listigheydt en alle vlijt besteen
Om hem uyt het Casteel in vryigheydt te stellen.
Verwacht hem hier ter plaets, en wilt uw' ziel niet quellen,
De Coningh sal ons hier weer vinden nimmermeer.

Chryse. Kom laet ons dan weer voort, maer is de wegh oock veer?

Bellaris Neen, 't is hier dichte by. *Chryse.* Clarinde kom gaet mede,
Staet op. *Clar.* Ick kan niet meer. *Bell.* Ey voort, wy syn alrede
Dicht aen de Herbergh, wacht, en blijft een weynigh staen,
Ick sal alleenigh op de deur eens kloppen aen.

Boer. Wie klopt daer. *Bel.* Vriend, doet op. *Boer.* Ic doe so laet niet open,
Het is al middernacht ghy mooght wel elders loopen.

Bellaris Ick bid u doet ons op, het sal uw' naer u danck
En dubbelt zijn gheloont. *Boer.* Wy hebben kost noch dranck.

Bellaris Wy soecken anders niet als slechts in huys te raken.

Boer. Wel schortje anders niet soo sal ick open maken.

Chryse. *Bellaris*, na my dunckt, soo sal *Clarinde* hier
Dees nacht te bedde gaen met passelijck goet gier.

Clarinde. Ick acht ghy hebt uw' deel van hongher oock gheleden,
Is daer slechts broodt in huys soo ben ick wel te vreden.

Binnen.

D T W E E

Arimand. Belloris.

Arim. Hoe speelt het avontuur met d'eene mensch, hoe laet
 Het d'ander steeds in vreught, en nimmer 't minste quaet
 Van ramp noch teghenspoedt syn leven langh ghevoelen,
 Maer inde weelderny en alle lust krioelen:
 Ach! Hemel wat voor druck en wat rampsalighêen
 Heb ick ellendelijck alreede niet ghelêen:
 Ghevanghen moet ick syn, ick schyn wel hondert werven
 In onghedult (daer my de Min houwt) daeghs te sterven,
 Ick mis des Hemels gunst, mits ick myn liefste mis:
 Myn lichaem dat niet meer verdraghen kon, dat is
 Onsterffelyck ghemaect om troosteloos te leven,
 Dies moet ick my hier toe verduldigh gaen begeven.
 O! aenghenaem ghediert, dat onbekommert leeft,
 En waer het u belieft op uwe vleughels sweeft,
 Ghy mooght in vryigheydt aen suyvere Rivieren,
 Of elders in 't gheboomt uw' soete klachten stieren,
 Waer heenen dat ghy wilt, ghelückigh pluym ghediert!
 Ach! waerom ben ick niet met vleughelen verciert?
 Ach! waerom ben ick niet tot vryigheydt ghebooren,
 Soo wel als dit ghediert? waerom is my beschooren
 Soo veel onlydtlyckheydt? ach! dat ick vleughels hadt!
 Ick bleef niet langher hier, maer nam 't ghewenste padt
 Naer myn *Chryseide*, daer my de Min fouw' leyden,
 Alwaer ick nu soo straf moet blyven afghescheyden,
 Maer laes! Ick voedt my selfs met waen, terwijl my 't hoofd
 Door pyn en finerte wordt van het verstandt berooft:
 Doch soo men immer mach ghelooven aen de droomen,
 Soo sal my noch veel luck en voorspoet overkoomen,
 My dunckt ghestadigh, dat *Chryseide* noch sal
 Vertreden onder voedt, ons droevigh ongheval

Oock dunckt my dat wy syn in vryheydt, en verhalen
 Den een den anderen onse gheleede qualen,
 En dat het wreede hert myns Vaders is versacht
 En dat haer Moeder tot medooghen is ghebracht:
 Doch hier in blijktt het dat myn hert my foeckt te vleyen
 Met ydle droomen, en bedriegery te peyen:
 Myn luck bestaet in droom, maer 't onluck in der daet.
 Maer hoe oft met myn knecht *Bellaris* doch al gaet?
 Syn langh vertoeven doet my seer bekommert vresen
 Dat hy moet elders vast in hechtenisse wesen.

Bellaris De Hemel zy ghedanckt, dat alles soo wel gaet
 En dat ick eenmael sie het eynde van dit quaet.

Arim. Ach! hoe verschiet my 't hert, hoe staen myn leën en beven,
 Myn waerde Vriendt, ick hadt u langh al door geschreven.

Bellaris Ick doot! (myn Heer) o neen! dat viel u niet wel in,
 Ick heb in 't sterven noch in 't minste lust, noch sin,
 Wat meent ghy dat ick ben (als ghy) myn leven teghen?

Arim. Wat is voor my (myn Vriendt) aen 't leven doch ghelegghen,
 Naer dien ick door den dach moet sterven hondertmael.

Bellaris Ey! laet dit naer ghespreck, ghebiedt dat ick verhael
 Wat dat ick op myn reys voor u al heb bedreven.

Arim. Segh op, en helpt my voort nyt dit ellendigh leven.

Bellaris Myn Heer, 't is seecker dat de saeck veel beter gaet,
 Ghy siet het immer wel aen 't vrolijcke ghelaet.

Arim. Neen neen! ick merck alree door uw' verhael, en reeden
 Myn ondergangh, en dat ghy 't slechts foeckt te bekleeden.

Bellaris Indien ghy staegh (mijn Heer) de saeck soo qualijck raect,
 Soo sult ghy nimmermeer tot Wichlaer syn ghemaect.

Arim. Soo langh ghy my aldus in twyffelingh sult stellen,
 Soo voel ick dat myn hert sich meer en meer gaet quellen,
 Ghy terght myn goet gedult, en maect het veel te langh:
 Segh op, wat datter schort, vry uyt, en weest niet bangh,
 Hebt ghy *Chryseide* ghesien? *Bell.* Ick sal 't verhalen,
 Nadien het u belieft. *Arim.* En wilt soo langh niet dralen,

Ick bid u, segh maer op, laet voor een ander tydt
Al dees omstandigheen, maeckt my mijn sorghen quijt,
Waer is *Chryseide*? *Bell.* In vryheydt, buyten schromen.

Arim. Is 't seecker? *Bell.* Iac mijn Heer. *Arim.* *Chryseide* ontkomen!

Bellaris Ontkomen niet alleen, maer morghen sal 't gheschien
Dat ghy *Chryseide* (foo 't u belieft) sult sien.

Arim. Ghy moet my van haer handt of brief, of teycken toonen
Of anders sal ick noyt uw' losse praet verschoonen.

Bellaris Houw' daer mijn Heer, ick acht dit sal u wel voldoen.

Arim. O Hemel! wat is dit, 't gaet buyten mijn vermoen,
Ick kan het gout-geel hayr, 't is van mijn wel beminde,
Daer is geen twyffel aen, dus plachtse die te binden.

Bellaris Ghelooft het vry mijn Heer, 't is seecker en ghewis
Dat nu *Chryseide* niet meer ghevangen is.

Arim. Dees lettren zijn door haer, en van haer handt gheschreven,
Dees trecken ken ick wel, die heeftse selfs ghedreven,
O! goude regulen op 't aenghenaem papier!
En belght u niet dat ick u voor haer kusse hier,
Want nu ick op uw' sie dees aenghename woorden
Soo zijt ghy my foo waerd, dat ghy mijn hert bekoorden,
Wie weet of ghy niet van haer lippen zijt gheraect,
En van haer lieve mondt door kussen nat ghemaect,
Ick raeck nu wederom aen 't leven, al mijn smerten
Die acht ick nu niet meer, noch gaen my niet ter herten;
Maer ghy ghetrouwe Vriendt! myn eenigh toeverlaet,
Op wien myn hulp alleen, en myn vertrouwen staet,
Naedien uw' naerstigheydt is oorfaeck van mijn vreughden,
Soo gunt my dat ick u omhelse voor uw' deughden,
Waer hebt ghy (waerde Vriendt) *Chryseide* en my
Niet toe verbonden? ach! ick vrees dat nimmer wy
U fullen danckbaerlyck dees weldaect kunnen loonen.

Bellaris Danckt hier den Hemel voor, en wilt my doch verschoonen.

Arim. Schoon men u voor dees dienst veel Koninghrycken gaf
Soo waer het niet ghenoch. *Bell.* Ick bid', myn Heer, laet af

Van dese woorden, want ick heb noch niet bedreven
 Voor u, dat waerdigh is, myn lichaem en mijn leven
 Is voor u, niet voor mijn, en naer ick my besin
 Soo sal ons dit alleen maer strecken voor 't begin,
 En 't is nu tydt, om op uw' saecken oock te letten.

Arim. Dit doet my al de lust en vreught te rugghe setten,
 Hier hanght het alles aen, ons oversoet vermaeck.
 Of droevich ongeval, bestaet in dese saeck,
 Kom laet ons sien, hoe wy dit kunnen overlegghen.

Bellaris Hier dient wel op ghelet, en daerom wilt my segghen
 Of men soo hardt en wreedt met u noch omme gaet?

Arim. Dat scheelt de ruyme helft, en 't is niet half soo quaet.

Bellaris Dat gaet voor eerst al wel, nu hoop ick het te klaren
 Dat hy u langher niet sal hoeven te bewaren.

Arim. Wat hebt ghy dan weer voor, ey segh? *Bell.* Wat dunckt u, of
 Men noch eens bidden gingh, en vraghen om verlof
 Om noch eens uyt te gaen. *Arim.* Dat's arrebeydt verlooren.

Bellaris Vergeef my dat myn Heer, Ick weet hem te bekooren
 Mits ick hem segghen sal dat ick sal gaen om 't gelt
 Waer op ons *Bellimard* heeft tot rantsoen ghestelt,
 Ick heb syn geest al wegh, het geldt sal hem verleyden
 Het geen hy meenen sal te trecken van ons beyden.

Arim. 't Geschie soo ghy begeert, ick ben alree bereydt
 Tot alles, maer siet toe dat dit sy wel beleydt.

Bellaris Wanneer ick krygh verlof, en dat hy is te vreeden
 Dat ick vertrecken magh, soo moet ghy u verkleeden
 In myne kleederen, en laet het daer op staen,
 Men sal ter poortenu voor my uyt laten gaen.

Arim. Maer segh my, hoe soudt ghy 't dan met u selven maken?

Bellaris Hier kan ick by my selfs oock niet wel door geraken.

Arim. Hoe! acht ghy my dan wreedt, en sonder deerenis,
 Dat ick u, in myn plaets, soud' in ghevangenis
 Doen sterven, daer ghy my soo dapper hebt bewesen
 Uw' groote trouwigheydt, en daer ghy my in desen

26.
Bedroefden handel hebt soo moedigh by gheftaen,
Noyt sult ghy *Arimand* tot dese middel raen.
- Bellaris* Ick bid u, laet dit zijn. *Arim.* 't Sal nimmermeer gheschieden,
Laet dese voorflagh vry uyt uw' gedachten vlieden.
- Bellaris* Het moet doch wesen, Heer, want soo ghy dit niet doet,
Soo brenghet ghy om den hals die uwe ziele voedt.
- Arim.* Ach! sal de liefde my wel eyndelijck verwinnen,
En soud' ick door de min soo lossen daedt beginnen,
Och neen! ghetrouwe Vriendt ick doe dit nimmermeer.
- Bellaris* Het kan niet anders zijn, en weet ghy niet myn Heer
Dat alles watter is voor dwangh en noodt moet wijcken.
- Arim.* Ach Hemel! noyt verdroegh myn ziele desghelijcken
Bekommernis, de liefd en plicht die houden my
In twyffel, soo dat ick niet weten kan wat sy
Ick kiesen moet, want soo ick hier sal moeten laten
Mijn trouwe Dienaer, wat sal dan mijn vryheydt baten?
En soo ick niet en gae soo sal het wreedtheydt zijn,
De Min, de plicht, 't medoogh, en mijn Bemindes pyn,
Die dwinghen my om 't geen *Bellaris* raedt, te kiesen,
Dies om in dese saeck geen tijdt doch te verliezen,
Soo moet de liefde zijn verwinner van dees strijdt,
't Is noodigh dat het swack sich onder 't sterckste vlijdt,
Mijn Vriendt! *Chryseide* die heeft de strydt ghewonnen.
- Bellaris* Soo is noch onse saeck tot hier toe wel begonnen.
- Arim.* Ick hoop de goede Gôôn die sullen u oock naer
Dat ick verloft sal zijn, bevryden van ghevaer.
- Bellaris* De Goden maken 't vry met my nae haer begeeren,
Indien ick slechts hier door uw' vryheydt mach vermeerren.

Binnen.

VIER-

V I E R D E B E D R Y F. ²

E E R S T E U Y T K O M S T.

Koninck. Pagie, en eenighe Soldaten. Heymraedt.

Con.

At heeft de reyne Liefd' een wonderlijcke kracht
Hoe heerschte in de Mensch, Ick voel alree haer macht,
En mijn ontroerde geest die doet my schroomigh vresen
Dat my dit soet vermaeck te haest ghedaen sal wesen,
Ach hoe my 't herte klopt! o Hemelsche Goddin
Ick haeck (ghelijck een vis nae 't water) naer uw' min;
Daer komt myn Bode weer, wel komtse mijn Beminde?

Pagie.

Ach neen myn Heer. *Con.* Waerom? *Pa.* Men kan haer nerghens vinden.

Con.

Wat seght ghy? 't schijnt ick moet selfs na haer soecken gaen
En laten voor u, Croon, en dese Scepter staen,
„ Het is een seltsaem werck wy zijn van alle kanten
„ Gevollight van een stoet van Dienaers en Trawanten,
„ Maer selden wel ghedient, ick wil dat men haer soeck.

Pagie.

Heer Coninck (met verlosf) daer is soo kleyn gheen hoeck
Daer wy in u palleys niet hebben wesen soecken.

Con.

Soo mach ick u, en sulcke Dienaers wel vervloecken.

Pagie.

Het gantsche Hofgesin dat is in forgh, voor al
De Juffren weten niet wat yeder dencken sal.

Con.

Sy voedt in d'eene plaets of d'ander haer ghedachten
Ick weet dat sy hier na ghestadigh plagh te trachten,
Sy is voorseecker inden Lust-hof yewers, daer
Sy met het soet ghediert wat quinckeleert, en haer
Vermaeckt, of mogelijck soo sal sy moghen wesen
Noch in haer Cabinet, en daer wat sitten lesen:
Doch ondertuffchen kan myn hert niet syn gherust
Voor dat het is gheheel verseeckert en bewust
Of dit waerachtigh, of door valscheydt sy ghevonden.
Soldaten gaet ghy heen, en brengt my hier ghebonden

Olimpe

2d
Olimpe en *Climeen*, indien ghy haer niet vindt.
Ick voel een kouwde gril die my het hert verflindt
Door vreefe en achterdocht, ick forgh sy is ontkomen,
En dat my al myn lust en vreughde is benomen,
Maer soo die ghene die dit spel heeft aengheftelt
In myne handen quam, en raecte in mijn gheweldt
Dien soud' ick voor dees smaet myn gramschap doen ghevoelen,
En in sijn laeuwe bloedt soud' ick mijn wraecke koelen,
Ick soud' hem of hy waer van Goddelijck gheslacht
En van haer wierdt bemindt, doen scheyden van syn vacht :
Het is geen kleyne saeck sich tegen ons te setten,
Want als wy toornigh zijn soo buyghen Recht en Wetten
Voor onse Majesteit, En 't is ons evenveel

Of 't dan een Mensch alleen syn leven kost, oft veel,
Maer 'k sie mijn volck, waer is *Chryseide* ghebleven?

cl. en Olim. Uw' Majesteit, die wil ons onse schult vergeven
Sy is ontkomen. *Con.* Hoe ontkomen ! wat een schrick

Jaeght ghy my op het lijf, ick sweer u beyden, ick
Sal u soo vreeffelijck mijn raserny doen smaecken
Dat ghy niet onghestraft sult uyt mijn handen raecken,
Ick achte dat ghy haer aen yemandt hebt verkocht.

cl. en Olim. Wy sliepen juyft Mijn Heer. *Con.* Ick ben vol achterdocht
En sal u doen verstaen hoe ghy behoort te forghen :
Soldaten sluyt haer op, en set haer vast tot morghen.

cl. en Olim. Wy bidden om ghenae. *Con.* Jae, om een strop, of koord.

cl. en Olim. Helaes ! ghenadig' Heer verschoon ons. *Con.* Flux gaet voort,
Vertreckt uyt mijn ghesicht, voort, leydt haer uyt mijn ooghen,
Ick mach dit snoo ghespuys hier langher niet ghedoogen.
Ick ben mijn selven niet, het schijnt dat mijn verstant
En sinnen syn verdooft, door dese smaet en schandt.
Noyt liet Neptunus in de guere winter tyden
Soo veel onstuymigheydt en onweer yemandt lyden
Als my nu overkomt, mijn sinnen syn soo woest
En soo onstuymigh, als een Zee die buldrigh roeft

En dreyghdt met schrickelijck' en yffelijcke vormen
 (Verheven nae de lucht) den Hemel te bestormen.
 Sal dan een Coninck dit met aenghenaem ghelaet
 Verdraghen? neen 'k verlies veel liever Croon en staet,
 Het is te veel, mijn hert dat souw' sich noch wel sneecken
 In dese quellinghe, maer soo ick niet gingham wreecken
 Soo snoonen hoon, en smaet soo waer ick nimmer waerd
 Mijn ooghen op te slaen, noch heerschen op der aerd:
 'k Wil my aen Jupiter en al de Goden wreecken:
 Indien 't my komt in 't sin, ick laet haer Autaers breecken.
 Iae soo ick seecker wist, dat Jupiter my hadt
 Dees smaetheydt aengherecht, ick soud' hem toonen, dat
 Ick al syn donderen noch blixemen niet achte,
 Ick wil dat yeder my op aerden dien, en wachte
 Soo wel als Jupiter ten Hemel is ontien:
 Maer waer toe raes ick dus! dit kan doch niet gheschien,
 Ick mach veel liever gaen myn rasernye laden
 Op dese schelmen die mijn Mogentheyte versmaden,
 Maer soud' ick haer noch niet door sneedigh achterhael
 Bekomen? *Heym.* Iae mijn Heer indien men niet en drael.
Con. Ick sal aen alle kant soo veel Soldaten senden
 Soo dat sy nerghens niet, waer heenen sy haer wenden,
 Ontkomen sullen, en ick sal doen over al aen slaen,
 Dat, soo der yemandt is die weet te brenghen aen
 Wie dat tot dese saeck heeft raedt of daedt ghegeven,
 Of ergens toe ghedient, die selve, by myn leven,
 En mijn Heer Vaders ziel, soo wel sal zijn vereert
 Soo dat hy hebben sal het gene hy begheert.

Binnen.

E TWEE-

Arimand, Chyfeide, Clarinde, Bellaris.

Arim. Ten lesten heb ick noch mijn vryigheydt verkreghen,
 Hoewel my menighte van hinderpalen teghen
 En nydigh waren, ach! nu kan ick inde lucht
 Vermenghen myne klacht, met myn bemindes fucht,
 Nu acht ick my op 't hooght van mijn gheluck te wesen,
 Nu meen ick is mijn vreughdt ten hooghten staet gheresen;
 Maer hier soo is de plaets daer my mijn Liefste wacht,
 O kleyne wooningh! van een yeder mensch veracht,
 Ghy mooght u nu voortaan ver boven groote roemen,
 En uwe leeme muur veel kostelijcker noemen
 Als *Gondebouts* Palleys, vermits ghy in uw' sluyt
 Het overschoon Juweel, en mijn beminde Bruydt:
 Ick moet eens kloppen, maer waerom sal ick haer steuren
 In d'aenghename slaep, het moet nochtans ghebeuren,
 En of ick voor dees tydt een weynigh steur haer rust,
 Mijn Liefde dwinght my, die verlanght te zijn ghebluft,
 En soo my dunckt ick sie alree de gulde stralen
 Van 't groote Hemel licht weer op het aerdtrijck dalen,
 En 't vrolijck pluym-ghediert begint haer quelery
 't Ontsteecken, soo als ick, in soete vryery.

Chryf. Wie klopt daer aen de deur? *Arim, Bellaris, Chryf.* Ach! getrouwe
 En waerde Vriendt, ick kom. *Arim.* Hoe sal ick my onthouwen?
 Ick ken haer aen de stem, ick ben my selven niet,
 Het schijnt my anders niet als droomery, maer siet
 Daer komt mijn waerde Lief, daer is myn uytverkoren,
 Mevrouw, goeden dach. *Chryf.* Wat komt my hier te voren?
 Ach! waerde *Arimand!* die myne ziel besit,
 Ick heet u wellekom, Ach Hemel! wat is dit?

Arim. Ontstelt u niet mijn Lief, maer laet voorlede quaden
 Niet meerder aen uw' hert, en uwe sinnen schaden,

Ick hoop wy fullen naer veel ongheluck, in vree
Ons daghen brenghen door, naer dat van ons een Zee
Van heete tranen, en van innerlycke wonden
En droeve klachten naer den Hemel is ghesonden,
Ghy fiet dat wy nu zijn in vryigheydt gheraect,
Wy hebben langhen tydt naer defen dagh ghehaect.

Chryf. Hoe aenghenaem Helaes ! ist als (naer 't buldrigh raefen
Van d'ongestuyme Zee, wanneer door 't yffelick blaefen
Van winden teghen stroom, het schip aen splinters stoot,)
Sich Schipper en Matroos noch berghen inde boot.

Arim. Hoe dat de Goden sich meer teghen ons versetten,
Hoe datse onse liefd' meer foecken te beletten,
Hoe 't Noodtlot meerder foeckt te dempen onse Min,
Hoe dat de liefde meer vermeerdert in myn fin.

Chryf. Ach ! dat dit groot gheluck het geene wy belevē
Van ons door nieuwe ramp niet werde wech ghedreven,
De Hemel sterck uw' Min, de Hemel die vermeer
Uw' toegheneghen hert en Liefde meer en meer,
Wat hebt ghy waerde Vriendt, voor my niet al gheleden?

Arim. Ick bid u waerde Vrouw, ey ! laet dit doch in vreden,
Ick heb u in veel druck, en swarighèen ghebracht,
Daer ghy voor my de gunst des Coninckx hebt veracht.

Chryf. Schoon of ghy waert soo snoo van afkomst, en gheboren
Van 't alderflechte volck, soo sal my noyt bekoren
Een Conincklijcke gunst, noch Keyfers Croone, want
Mijn Liefde is ghevest op u, mijn *Arimandt*.

Arim. Ach ! waerom heb ick nu gheen middel om te toonen
Hoe ghy mijn hert besit ! sal ick dit nimmer loonen?

Chryf. Ick bid u rust hier van te spreekē, segh my nu
Hoe komt het dat ick niet *Bellaris* sie by u?

Arim. Hier fietmen dat de Gôôn ghestadelijck vermenghen
De vreughde met de smert, en datse noyt ghehenghen,
Dat hier op dese aerd yet heel volmaect moet zijn,
Op dat geen menschen staet by haer ghelijck en schijn.

Chryf. Mijn hert wordt kil van vrees, wat isser doch bedreven?

Arim. *Bellaris* is voor my in hechtenis ghebleven.

Chryf. Soo is hy om den hals, dees wreede gierigaert
Bewoghen door syn snoo begeerelijcken aert,
Die sal hem moghelijck met eyghen handt vermoorden,
Of soo dit niet gheschiet, soo sal hy hem met koorden
Ghebonden, werpen doen in 't yffelijckste gat
Daer nimmer Son in schein, noch immer mensch in sat.

Arim. „ Men moet in 't eynde (naer opmerckelijck beraden)

„ Verkiefen voor het best het minste van twee quaden,

Ick hoop' de Capiteyn (door syn ghetrouwigheydt
Bewoghen) sal aen hem ghebruycken reed'lijckheydt.

Chryf. Daer komt *Clarinde*. *Arim.* Segh, bemintse den ghevanghen?

Chryf. Och jae, naer hem soo streckt te wonder haer verlangen.

Clarinde achtende Arimand Bellaris te zyn, seydt

Clarind. Hoe komt ghy doch dus vroegh? ey my! 't is *Arimand*.

Arim. Ick jaegh u vry wat vroegh hier uyt uw' Ledekant,
Ghy liefst my om dit kleedt, ick schijn u te behagen
Om dat ghy van my fiet uw' Lieftens kleedren draghen,
Wel? leydt *Bellaris* u niet stadigh in den sin?

Clarind. 'k Verklaer, myn Heer, dat ick syn trouwigheydt bemin.

Arim. Maer, soo my dunckt, ick sie daer yemandt in de boomen.

Chryf. Ach! ist *Bellaris* oock? *Arim.* My dunckt ick sie hem komen.

Clarind. Hy is het self, dit schijnt wel pure Tovery.

Arim. Nu is het heel volmaect, Ghetrouwe hoe zijt ghy
Ontkomen? *Clar.* Helpt ons doch uyt achterdocht en vreesen.

Bellaris De Goden hebben my dees groote gunst bewesen,
Maer om hier langhe tijdt te seggen hoe, en wat,
Dat kan niet wesen, want ick meen alrede dat
Een deel Soldaten ons vervolghen op de hielen
Om u, en mijn, myn Heer, bloet-dorstigh te vernielen.

Chryf. Hoe langhe sullen wy ellendigh syn gheplaeht?

Arim. Het schijnt Mevrouw' dat dit den Hemel soo behaeght.

Chryf. Wy

Chryf. Wy kunnen naeuwelijcx de smaeck van voorfpoedt proeven,
Of 't ongheluck dat komt ons wederom bedroeven.

Arim. De Noodtdwangh heeft my nu uw' fchoonheydt eens doen sien
Maer maeckt dat ick foo drae moet weder van u vlien.

Chryf. De klachten kunnen maer voor fwacke Wapens ftrecken,
De Goden fchynen met ons tranen Lief! te gecken,
Doch nademael dat ons haer wreedtheydt fcheyden doet
Soo ift datmen dit al gheduldigh lyden moet.

Arim. Jae lyden waerde Lief! hoe mooght ghy dit ghelooven?
Het is niet mooghelyck dat ick mijn vlam kan dooven,
Het is onmogelijck te fmooren dit verdriet.

Bellaris Wy zijn doch wederom ghevanghen, foo ghy niet
Hier toe verftaet, mijn Heer, ghy fult het foo noch maecken
Dat wy in hechtenis nu wederom gheraecken,
De dienaers fyn ons nae, en mog'lijck dichte by.

Chryf. Hier is geen ander raedt, myn waerde, dan dat ghy
U voorts van hier begeeft om niet te zijn ghevanghen.

Arim. Ach Hemel wat is dit! hoe mooght ghy my dus pranghen,
Hoe valt de fmert foo fwaer, hoe is de vreught foo licht!
Moet *Arimandt* van u dan wenden fyn ghesicht?

Chryf. Nadien 't de Hemel wil, foo moet het foo gheschieden.

Arim. Terwijl dan ons gheluck alleen beftaet in 't vlieden,
Soo fegh ick u vaert wel, wy fullen beyde voort
Verreyfen naer *Vienne*, en u dicht aen de poort
Die aen de Steene brugh gheleghen is, verwachten.

Chryf. Vaer wel mijn Bruydegom, houdt my in uw' ghedachten
Verhoopt altijdt het beft, en mindt my immermeer.

Arim. Ghy fult, dat fweer ick u, sien eyndighen veel eer
Mijn leven, eer ick u myn waerde fal vergeten.

Chryf. Soo laet my t'aller tydt doch tydingh van u weten,
Want foo ghy dit verfuymt, fo ift met my ghedaen.

Arim. Dit fal voor al gheschien, flaet daer geen twyffel aen,
Vaert wel, en dient uw' Vrouw' (ghelijck 't behoort) *Clarinde*.

Clarinde. De Hemel u geleyd'. *Arim.* Vaert wel mijn welbeminde,

34
Vaert wel myn toeverlaet, myn hoop vaert noch eens wel,
Ick volgh (hoewel mijn hert by u blijft) uw' bevel.

Chryf. Vaert wel ghetrouwe Vriendt *Bellaris*, die uw' leven
Soo dickwils hebt voor ons in groot ghevaer begheven,
Ghy fiet hoe dat ick wordt vervollight, en belaeen.

Bellaris Vaer wel, Mevrouw', de tijdt die dwinght ons om te gaen,
Ick hoop het wreede Lot nu teghen ons ontsteecken
Sal eenmael houden op sich teghen ons te wreecken. *Binnen.*

Chryf. Wy worden al te rouw' ghehandelt en te wreedt,
Doch moeten ons ghelijck vertroosten in ons leedt.

Clarín. Mevrouw, myne Liefd', en d'uwe moeten draghen
(Hoewelse niet en zijn alleens) ghelijcke plaghen. *Binnen.*

D E R D E W T K O M S T,

Alexander, Philander, Zophir, en Boer.

Alexa. 't Sa Mannen laet ons hier in allerhande hoecken,
Oock waer men 't niet vermoedt dees snoo ghevluchte soecken,
Sy sullen moghelijck hier zijn in 't Bosch ghevlucht,
Dit is slechts tijdt verquist, kom laet ons dit ghehucht
Door snuffelen, ick hoop, wy sullen haer betrappen.

Philan. Indien sy zijn alhier soo sal 't verbaestheydt klappen.

Zophir. Ick achte datse zijn al veer te Landt voor uyt,
En dat wy zijn alree ontsteecken van de buyt.

Boer. Wie klopt daer soo verwoest? hoe raest ghy dus, wilt spreekken,
Of soeckt ghy met ghewelt de deur aen tween te breecken?

Alexa. Dees praetjens gelden niet, kom uyt, en segh ons voort,
Wat volck ghy hebt in huys, my dunckt hy qualijck hoort.

Boer. Ick heb gheen ander volck by my, als 't huys vol kindren
En soo ghy die begeert, soo sult ghy my vermindren
Mijn sure last, wel hoe! ghy maeckt my schier verveert,
Kom binnen vry en fiet, sy sitten aen den heert.

Alexa. *Philander* gaet ghy in, besoeckt het al ter deghen.

Zophir. Segh ons de waerheydt of men sal den beck u veghen.

Ick

Boer. Ick ben tot uwen dienst. *Zop.* Segh hebt ghy niemandt niet
Gheherbergh in uw' huys, of hutte, soo men 't hiet?
Spreeck op, en hebt ghy hier geen volck in huys verborghen?
Indien ghy niet en klapt ick sal u daetlijck worghen.

Boer. Och neen! Mijn Heer, ick sweert ick ben een arm out Man.

Zophir. Dit vraegh ick niet. *Boer.* Ick segh dat ick bewysen kan
Dat ick de minste ben van 't heele Dorp gheheeten.

Alexa. Wy sullen soo my dunckt hier weynigh kunnen weeten,
Als malle en langhe praet van desen ouden bloedt.

Boer. Nadien 't nu komt te pas, soo ist dat ick u moet
Wat gaen vertellen, wat my in myn jonghe leven
Is met mijn Wijf ghebeurt, en wat ick heb bedreven.

Alexa. Wat dunckt u raed' ick 't niet? wegh en vertreckt van hier.

Boer. Wel Heerschip hebje dorst, ick brenghje daetlijck bier.

Zophir. Voorseecker dese Vent verstaet het een voor 't ander,
Dits tydt verquistery, maer ginder komt *Philander*.

Philo. Ick heb het huys besocht, maer vind' er niemandt in.

Alexa. Nu is mijn raedt ten eynd, en na ick my verfin,
Soo is al dit gheloop maer ydel en verloren,
Hoe sal dit *Bellimard* nu klincken in syn ooren,
Dat wy dus slechtelijck bedrooghen zijn, hoe sal
Hy rasen als hy hoordt dit droevigh ongheval.

Zophir. Men soud' de slimste mensch door sulcke snoode listen
Bedrieghen, maer dit is alleen maer tydt verquisten,
Nae klaghen helpt ons niet, 't is beter dat men haer
Op't spoedighst waer men kan vervolgh, en speure naer,
Ons is het landt bekend, sy weten hier geen weggen,
Dies sullen sy seer licht syn wederom ghekreghen.

Alexa. Kom laet ons dan weer voort, nadien 't soo wesen moet,
Indien men haer niet krijgt, 'k verteer myn hert en bloet. *Binnen.*

Boer. Sijnse wech dat 's goet, dit volk gingme een koorts op 't lyf jagē,
Ick hieldme offe om bier riepen, maer ick vreesde voor slaghen
Ick ben soo blydt datse wegh zyn, dat snoo ghespuys:
Och! haddense de luy (die te nacht door gegaen zijn) noch ghe-
vonden in myn huys

Sy

36
Sy hadden my voorseecker by myn keel op ehanghen:
Y gut hoe benauwt was ick, en hoe banghe,
Hoe trilden myn beenen, hoe joegh me de pols, en hoe seer
Klopte myn hert, maer 'kga na binnē offe noch eens quamē weer.

Binnen.

VIERDE WTKOMST.

De Trompetten blaesen, en twee Personagien die Plakaten aenplacken.

Kom, laet ons *Tabarijn* hier oock wat brieven placken,
Y gut daer wordt soo wat ghebrouwen en ghebacken,
Voor die de Juffrouw' uyt of wegh gheholpen heeft,
Soo dat hy vreesen mach, en schroomen dat hy leeft,
De Coningh is soo seer verstoort, en vol van tooren,
Soo dat hy niemant niet, of spreecken wil, of hooren,
En doet door dit Plakaet, aen yeder een verstaen,
Dat wie hem immermeer kan soo een brenghen aen,
Die tot dees snoode saeck heeft raedt of daedt ghegheven,
Of ergens toe ghedient, dat die sal by zijn leven
En syn Heer Vaders ziel, seer heerlijk syn vereert,
En dat hy hebben sal het ghene hy begheert.
Maer 't is geen wonder nu, dat ons de Min doet keeren
In gecken broets, en sot, nadien hy groote Heeren
En Coninghen dus weet te setten naer syn handt,
Het lyckt 't oock alfinen 't recht besiet wel pure schandt
Dat onse Coningh gaet syn selleven soo quellen,
En op een slechte Maeght soo seer syn sinnen stellen,
Waer door hy dach, noch nacht, gheen lust, nocht rust, en heeft,
Maer stadigh in verdriet, en droeve hertseer leeft:
Hy heeft nu toegheftelt om uyt de pyn te raken
De Jacht, om hier soo wat syn geest mee te vermaken,

Hy

32

Hy meent voor seecker (soo my dunckt, en soo ick mijn
Laet voorstaen) datter geen meer schoone Vrouwen zijn,
Maer soo hy naer sulck volck vernemen liet ter deghen,
Hy souw' daer nimmermeer soo seer zyn om verlegghen:
Maer 'k hoor de hooren blaest, sy tyen op de been,
Wat makense gheraes, kom laet ons daer oock heen.

Binnen.

V Y F D E W T K O M S T,

*De Coningh, met Chryseide uyt, hebbende haer op de Iacht
ghevanghen, met Clarinde.*

Con. Wel schoone suy'vre Maeght, waerom ick leef in sichten,
Ey! segh wat doet u doch dus van een Prince vluchten
Die u soo seer bemindt, en u door ware Trouw
Soeckt tot syn Coningin, en voor syn echte Vrouw',
Segh waerom hebt ghy doch uw' suyverlijcke leden
Bedeckt, en met soo vreemt ghewaet u gaen verkleden?
De Hemel sy ghedanckt waer door ick wederom
Het geen een snoode Boef my roofde, nu bekom.

Chryf. Hoe wel ick nu mijn Heer ben wederom ghefallen
In jammerlyck verdriet, soo sal dit niet met allen
Myn moedigh hert verslaen, maer 'k sal oock in dees nootd
Getrouw' zyn dien ick liev' en minne totter dootd,
Ick sie wel dat ick nu ben weder in de banden,
En dat ick nimmermeer sal raecken uyt uw' handen,
Maer even wel soo kan myn overmoedigh hert
Niet lyden dat die geen die ick beminne, wert
Van u voor snoode boef ghescholden en ghelastert,
Maer (soo my dunckt) soo zyt ghy Coningh selfs verbastert
Van d'Edle Ridderfchap daer ghy het hooft af zyt,
Die u en yeder een verbindt, om t'aller tydt
d'Onnoosle Jufferen, (die sulckx op u begeeren)
Te helpen waer ghy mooght, maer niet om haer te deeren,

F

Ghy

Con.

Ghy handelt onbeleeft met dees' bedroefde Maeght,
 Die dus ellendelijck van 't Noodtlot wordt geplaeght.
 Indien ick yemandt wift, die u slechts socht te quellen,
 Ick souw' mijn lijf en Croon daer gaeren teghen stellen,
 Maer nu soo weet ghy wel, o schoone ! dat ick niet
 U met my voeren sal tot onheyl of verdriet,
 Maer 't sal zijn tot gheluck van u, en van uw' Vrinden;
 Kom laet ons t'samen gaen. *Chryf.* Ghy sult in my bevinden
 Een trouwer hert, Mijn Heer, als ghy in my vermoedt.

V Y F D E B E D R Y F,
 E E R S T E U Y T K O M S T.

*Arimand alleenigh inde Herbergh te Vienne wachtende Bellaris,
 die by naer Chryseide gesonden hadde.*

Arim.

At isser in de Min al bitterheydt en roet,
 Hoe syn uw' Roosen, doch soo laet o Min ! ontloocken ?
 Hoe zijn u Roosen doch soo drae en licht verbroocken !
 Hoe langh is uw' verdriet, hoe lichtelijck vergaet
 Uw' vreughde, die ghelijck een bloem of Roose staet
 Des morgens lieffelijck, en 's avonts neergheslaghen :
 't Is met my even eens, ick ben nu weynigh daghen
 Verlost uyt slaverny, daer ziel en lichaem lagh
 Ghevanghen, 'k had 't gheluck dat ick mijn liefste sach,
 Maer laes ! de vryheydt van soo aenghenaem een leven
 En duurde niet seer langh, maer heeft my haest begeven,
 En door een ongheluck, dat soo al was bestelt,
 Is onse nieuwe vreught helaes ! ter neer ghevelt,
 De Minne heeft ons slechts dees vreughde laten proeven,
 Om ons met meerder ramp, en hertseer te bedroeven :
 „ Soo voeght gemeenelijck het bloedigh avontuur,
 „ De Roose by de Doorn, het soete by het suur.

Ick

Ick hoop (ghelijck de nacht wijckt met haer duyfterheden
Wanneer het Sonne licht komt smorghens aenghereden)
Dat oock mijn waerde Son noch eens verschynen sal,
En jaghen van mijn hals dit treurigh ongeval.
Ick heb nu wederom yet wichtighs onderwonden,
Ick heb mijn trouwe knecht *Bellaris* uyt ghesonden
Naer mijn *Chryseide* mijn waerde Lief, om haer
Te helpen waer hy kan, in dit bedroeft ghevaer.
Hy most nu langhen tijdt al weder syn ghekomen
Syn achterblyven doet my anghstigh zijn, en schromen
Dat hy door ongheluck is wederom belet,

Ach! hoe is my het hert rondom met vrees beset;
Getrouwe en waerde Vriendt! indien ghy wist de klachten
Die ick om u bedrijf, ghy soudt soo langh niet wachten.
Maer ginder komt hy aen, ey segh my hoe het gaet?
Hoe ist met mijn Goddin? het schijnt aen uw' ghelaet
En wesen, dat ghy treurt. *Bell.* 't Is alles, Heer verloren.

Arim. Wat segh ghy? *Bell.* Ach! het is veel slimmer als te voren,
Soo als wy stonden reedt om over de Rivier
Te varen, en met een u te besoecken hier,

Soo komt de Coninck juyft, die hier ter plaets quam jaghen.

Arim. O doodelycke tijnghe! wat onghemeene plaghien
Sal dit beklemde hert noch lyden? nu wel aen,
Ick sal door dit gheweer al myn ellend ontgaen.

Bellaris O Goden! wat is dit! wat wilt ghy doch beginnen?
Wat raserny is dit? waer syn (myn Heer) uw' sinnen?
Hy flaeuwt, hy sterft, ach Goon! wat sal ons hier gheschien?
Och help! och help! och help! hy kan niet langher sien,
Het kouwde sweet dat druypt hem by syn aensicht neder.

Waerd. Hoe roept ghy dus verbaest? *Bell.* Ick bid u haelt een veder,
Brenghet eeck en water by, myn Meester is in noodt,
Ick bidt u haest u wat, hy schynt alree al doodt.

Waerd. Daer is het, sprenght hem wat. *Bell.* My dunckt hy is verscheyen.

Waerd. Neen, neen, houw' moedt, wat helpt doch al dit bitter schreyen?

Het fal wel over gaen, hy rept fyn ooghen weer.

Bellaris Mijn Heer! mijn Heer! bedaer. *Waerd.* Nu quelt hem niet te seer,
Hy sucht, fyn hert soo haest door swackheydt inghenomen
Moet weder tot sijn selfs van langher handt bekomen.

Bellaris Ick weet niet hoe dit komt. *Waerd.* Dat weet ick wel, 't gheschiet
Wanneer het hert benauwt door eenigh swaer verdriet
Of hertseer, met een slach wordt plotslyck neergheslaghen
En overvallen, 't zyn voorseecker sware plaghen.

Bellaris My dunckt hy weer bekomt, de pols die gaet nu vry
Wat beter, en 't ghesicht wat aengenaem en bly,
Hy kryght fyn eyghen verw', en naer ick kan bemercken,
Beginnen wederom fyn krachten te verstercken.
Ey laet ons hier alleen, ick meen dat inder daedt
De rust hem dienen sal voor d'alderbeste raedt.

De Waerdwegh gaende spreekt.

Waerd. 't Is Liefde die 't hem doet, dit sult ghy ondervinden,
't Is Liefde die 't hem doet, die alles kan verslinden.

Binnen.

Arim. O Goden! die my nu soo deerlyck weder plaeght,
Hoe is het moghelyck dat u dit soo behaeght?
Hebt ghy dan stadigh voor, om over my te senden
'Niet anders als verdriet en ewighe ellenden?

Bellaris Ick bid u toont (myn Heer) hier uw' standt vastigheydt.

Arim. Hoe soud' ick konnen daer my niet en wordt bereydt
Als onluck over hoop. *Bell.* Ey! wilt u moedigh toonen.

Arim. Soo most geen menscheydt meer in dese ziele wonen,
Segh vry al wat ghy wilt, ghy breeckt uw' hooft om niet,
Ick wil nu mijn vermaeck gaen nemen in verdriet.

Bellaris d'Ontsteltenis in 't eerst verduystert vaeck de reden,
Maer als die over is soo moetmen sich te vreden
Soo veel alst mogelyck is, herstellen, 't moet soo zijn:
Denckt, nae een harde buy, komt dickwils Sonneschijn,
Ick bid u (Heer) bedaerd, en laet ick u eens raden,
Ick hope dat myn raedt u nimmermeer sal schaden.

Ick

Arim. Ick acht u, noch uw' raedt, myn smert is noyt ghebluft
Voor dat dees droeve ziel sal wesen in de rust.

Bellaris Ick weet dat u mijn raedt in 't eerst niet sal bekooren,
Maer soo ghy naderhandt wilt na de reden hooren,
Soo sult ghy seggen dat het vry al wat ghelijckt,
Ghy siet de Staet waer in wy leven, en het blyckt
Dat Menschen en de Góón nu hebben voorgenomen
Te blussen uwe brandt, en onse Min te toomen,
Ghy siet dat Hemel, Aerd, en al ons teghen is,
Ten lesten weet ghy dit voorseecker en ghewis,
Dat nu noch nimmermeer soo langhe ghy sult leven
Men u dit kostelijck Juweel sal weder geven,
Ghy kent oock wel den aerdt van 't Vrouwelijck gheslacht,
Ghy weet hoe lichtelijck men van haer wordt veracht.

Arim. Het is een groote kunst, en boven al ghepresen
De sieckte wel te sien, en die dan te ghenesen.
Wat geeft ghy my voor raedt? *Bell.* Dat ghy voor al vergeet,
En uwe vlamme dooft die u het hert op eet,
En dat wy wederom ons naer ons Landt begeven.

Arim. Soeckt ghy dan wreede my te helpen om het leven?
Ontrouwe! is dit uw' raedt? sult ghy my sulckx raên
Soo mooght ghy Boofwight met uw' raedt wel elders gaen,
Wegh met Megeraes raedt, neen! Goden die de sonden
Der boose Menschen straft, laet my zijn toegesonden
Uw' blixem op den kop, indien ick oyt hier toe
Myn leven langh verstaë, Verrader segh my, hoe!
Ghelooft ghy dat alree myn waerde souw' beginnen
Ondierghesworen Trouw te bannen uyt haer sinnen;
Ach neen! ick heb in haer te trouwen hert bespeurt,
En wie weet hoe sy nu om haer Bemindë treurt,
En spreeckt my hier niet af, indien ghy 't niet wilt maecken,
Dat wy tot Vyanden in plaets van Vrienden raecken.

Bellaris Hoe qualyck wordt van u een trouwe dienst beloont.

Arim. Ick sie dat in u noch bedriegerye woont.

Bellaris Myn Heer, wat is doch al dit woedigh tegenstreven
Indien ghy niet en weet daer reden van te geven,
Wat hebt ghy in uw' sin? *Arim.* Ick heb wat wonders voor,
'k Wil morghen naer *Lyons*, heel vroegh, al eer Auroor
Begint uyt 's Hemels Sael haer stralen voort te senden,
En daer sal ick haer sien, of sal myn leven enden.

Bellaris Dees blinden aenslach ruyckt heel nae lichtvaerdigheydt.

Arim. Laet alles teghen my sich met boosaerdigheydt
Vry kanten, ick begeer dat alles my zy teghen.

Bellaris Bedenckt eens wat ghevaer dat hier in is gheleghen.

Arim. 't Gevaer is niemendal voor die geen doodt ontfiet,
Bedenckt u of ghy nu op dese reys, of niet
Wilt wesen Met-ghesel van luck of swarigheden.

Bellaris Schoon of ghy wierdt van sin, het doodt-padt te betreden

Soo sal ick my van u begeben noyt een voet,
Maer volghen u, gelijk de schaduw' 't lichaem doet.

Arim. Ick hoop dees droeve Ster, die nimmer sich kan roeren,
Als om op onsen hals all' ongheluck te voeren,
Sal eenmael elders haer boosaerdigheydt op slaen,
En sien ons hertseer met ghenaedigh' oogen aen.

T W E E D E W T K O M S T.

Coninck, Heymraedt.

Con. Getrouwe *Heymraedt* dien ick doe alleenigh weten
Wat my is in de grondt van myn gemoedt geseten,
Wat dunckt u? heb ick nu geen oorfaeck dat ick my
Beroeme van gheluck, daer my de liefde vry
Een beter proye heeft ghesonden in het jagen
Als eertyds de *Troyaen* en *Priams* Soonen sagen,
Wanneer ick in het minst op haer te vanghen dacht?

Heymr. 't Is noodigh datmen nu neem beter sorgh en acht,
Om 'taengenaem Juweel voortaan wel te bewaren.

Con. Daer heb ick in versien, wilt vry uw' sorghe sparen.

Ick

Heymr. Ick achte datse nu sal buyghen hert en sin
In dese stilligheydt, en volghen uwe Min,
En datse nimmermeer sal om te vluchten trachten,
„ De soeticheydt die kan het wreedste Dier versachten.

Con. Neen, soo verstaet ick 't niet, ick trouw my niet op haer,
Het Vrouwe-volck is al te listigh in ghevaer,
En alsm'er minst om denckt soo wordtmen meest bedroghen.

Heymr. Siet ghy wel aen 't ghesicht, en haer verliefde ooghen,
Dat sy draeght in haer hert yets dat uw' Min ontfelt.

Con. Dat sie ick al te wel, en dat is 't geen my quelt,
D'ondanckbare die sal my nimmer eens toe loncken,
En of ick haer al vley, en soeck de Min t'ontfoncken,
Soo brenghtse anders niet, als droevigh suchten voor,
Het geen my kerft in 't hert, en snydt myn ziele door,
Haer ooghen vloeyen staegh van biggelende tranen,
Ist niet een groote smaedt ! dat sy al myn vermanen
En myne Min veracht door een verwoede brandt
Die stadigh teghens myne suyvre Liefde kant ?

Heymr. Ghy zijt door dit vervolgh in droeve staet ghelegghen,
Maer nademael sy door geen goetheydt te beweghen
Is, waerom wilt ghy niet ghebruycken uwe macht ?
Ick sie het moet op 't lest doch zijn hier toe ghebracht.

Con. Als ick haer anders niet sal weten te bekomen,
Soo sal dit eyndelijck van my zijn aenghenomen.

Heymr. Indien ghy mooght van daegh soo wacht tot morgen niet.

Con. Ick heb, (eer dat van my dit met gheweldt gheschiet)
Door Priesters rechten doen een offer aen de Gooden,
Om haer tot hulp en troost van myne smert te nooden.

Heymr. 't Is nimmer quaedt (mijn Heer) te bidden voor 't Autacr,
De Goden helpen oock, soo 't schynt, veel eerder daer.

Con. Ick hoop ick sal hier door de vrucht van myn verdrieten,
Die sy my weygart steeds, volkomentlyck ghenieten,
En soo dit niet ghebeurt, soo sal ick door de smert
En door de smaedt vervoert, en door de Min getert,

Naer al myn bidden, en naer al myn lieflijck sineecken
Ghebruycken het ghewelt, en over haer my wreecken.

Pagie. Ick kom uw' Majesteyt in haeste segghen aen,
Hoe dat het offer wacht, en hoe de Priesters staen
Ghereedt om 't offeren, en datse naer u beyden.

Con. Waer is de offerplaets, ist daer, daer ick 't haer seyde?

Pagie. 't Is Heer niet verre van der *Twee Gelieven* Graf.

Con. Daer is het, daer ick oock aen haer de order gaf,
Kom laet ons daetlijck gaen. *Heym.* De Goden sullen 't maken,
Dat wy door offerhand ten goeden eynde raecken. *Binnen.*

D E R D E W T K O M S T.

*Priester, Coninck, Chryseide, Arimand, Bellaris, Bellimard,
met een Rey van Sanghers.*

Wijse: Jerusaleem o! &c.

I.

Rey.

*! Hoe gheluckigh is die staet
Daer Deughd en Eer in Liefde bloeyen
En daer, naer 's Konings wil en raedt,
Oprechtighèen met Yoer groeyen.*

II.

*O! Hoe gheluckigh is het Landt
Alwaer de Coningh selfs gaet setten
De Baeck nae Trouw'heydts vaste Bandt,
En yeder op syn woordt doet letten.*

III. *O! Hoe*

O! Hoe gheluckigh is die staet,
 Daer Burger en daer Tempel-Heeren
 Den een den ander soo verstaet
 Dat sy elck doen in Liefd' vermeerren.

Het groot gheluck (Grootmogend' Heer)
 't geen ons soo vol op wordt ghegheven
 Komt over ons van Gode neer,
 Door uw' oprecht, en Godlijk leven.

Prief. Heer Coninck nademael ghy tot de Goden gaet,
 Om haer te bidden dat gheluckigh sy uw' staet,
 En dat door hare gunst, in 't hert van dese schoone
 Die u soo seer besit, niet meer de wreedtheydt woone,
 Dit is het dat ghy graegh van onse Goden hadt?
Con. Dit is het, en ghy hebt mijn meeningh wel ghevat.
Prief. Soo moet ghy weten dat de beste offerhande,
 En 't beste roockwerck 't geen ons helpt in noodt en schande,
 Is boven alle dingh een suyver net ghemoedt
 Daer in noch haet noch nydt, noch sonde wordt gevoedt,
 Want wijl *Teutates* is Gerechtigheydt gheheten
 En suyverheydt, soo dient ghy wel voor al te weten,
 Dat hem is tegen 't hert 't geen van syn goetheydt wijckt:
 En t' offeren de Goon dat niet nae haer gelijckt,
 Wort voor een snoode daet steets van haer aenghenomen,
 En voor een goet gheluck soo soud' ons overkomen
 Een onverdraghelijk verdriet en ongheluck,
 Waer over laet ons nu dit overwichtigh stuck
 In 't binnenste besien, en laet ons overweghen,
 Of in uw' Majesteys begeert' oock is gheleghen

- 46
 Gherechtigheydt, het geen ick soo te zijn vertrouw'.
Con. De Goden, die ick voor alsiend' en wetend' houw',
 Die hebben noyt in my als suyperheydt bevonden,
 Waer over sy aen my steets hebben toegesonden
 Soo veel ontallijcke weldaden, daer ick haer
 Van herten voor bedanck, sy sien oock dat ick naer
 Dees Dochter niet en tracht; Maer siet haer ginder komen
 Die 't Conincklijcke hert soo seer heeft ingenomen,
 Op 't kostelijckst geçiert, en Coningin ghekroont,
 Ach! dat soo wreede hert in dese Schoone woont.
 Maer Lieve Coningin, myn Son, mijn welbeminde
 Hoe lange sal my dus uw' wreedtheydt doch verslinden?
 O! schoone en wreede Vrouw! hebt ghy dan in uw' sin,
 Met eeuwigh tegen zijn, te smooren myne Min?
 Wat let u, hebt ghy dan mijn wreede doodt gesworen?
 En acht ghy 't niet dat ick van Goden ben geboren?
 Ick ben een Coningh, jongh, en in myn beste kracht
 Die over alles heersich, doch naer uw' Liefde tracht,
 En die nu ben bereydt te legghen voor uw' voeten
 Syn Scepter en syn Croon, om u maer te versoeten.
Chryf. Een onbekende Maeght, en van geen groot geslacht
 Is 't beter datse van haer Coningh Wetten wacht
 Als geeft, Ick uw' slavin, o! Prins! en uw' gevangen
 Ben uwe Dienaeres, en 'k heb geen meer verlangen
 Als om met dienstbaerheydt naer uw' bevel te doen,
 Al 't gene dat ghy selfs niet soudt op my vermoen.
Con. Ick bid u laet doch af van dese dienstbaerheden,
 Al dees omstandigheydt en stelt my niet te vreden,
 Ey! lieve Coningin, ick bid u gheef gehoor,
 En segh ick wil met u, myn daghen brengen door.
Prief. Wel Schoone; spreek nu eens, en laet dit droevigh treuren;
 Hoe kan u meerder luck uw' leven langh gebeuren?
Con. O Goden! wat voor ramp verkrijgh ick tot myn loon!
Prief. Wilt ghy verwerpen dan de Conincklijcke Croon?

Soudt

42

Soudt ghy verachten een Monarch, die op Rivieren
Van Tagus en Euphraet sal proncken met Laurieren?
Die sich aen u verplicht soo zijt ghy al te seer
Ondanckbaer. *Chryf.* Ick en kan aen hem niet geven, Heer,
't Geen dat een ander komt. *Con.* Dit is maer tydt verloren,
't Schijnt datse tegen my van langher handt te voren
Betovert is, om my en mijn begeerigheydt
Te hoonen met een smaedt, en met afkeerigheydt:
Ick sal mijn onghedult voor dees tydt noch besnyden,
Segh waerom doct ghy my soo snooden laster lyden?
Waerom veracht ghy my? hebt ghy daer reden toe?

Chryf.

Con.

Ick ben meynêedigh Heer, indien ick anders doe.
De Coninghen (ghelijck de Goden) konnen 't maken
Dat alles wettigh is, Indien geen andre saecken
U letten om met my te treden in verbondt,
Soo wacht doch langer niet, maer helpt my nu terstondt,
Ghy weet dat ick u kan tot aller tijdt bevryden,
En dat dees Scepter steets het recht heeft op de syden;
Wel aen (ghy Vader) vaert nu met uw' offer voort.

Prief.

Con.

Soo 't u belieft (myn Heer) ick doe alsoo 't behoort.
Nu sal ick sonder list de wille van de Goden
U doen aenschouwen. *Chryf.* Heer! het is niet eens van nooden,
Ick weet doch dat dit haer voor alles tegenstaet.

Con.

't Is wel, wy sullen 't sien hoe 't is, ick bid u gaet,
Selfs maer aen 't Autaer staen om alles te aenschouwen.

Prief.

Teutates groote Godt, op wien staet ons vertrouwen,
Die 't alles onderhouwt door uwe stercke handt,
Ontfanght op uw' Autaer dees heylighe offerhandt,
Ontfanght het uyt de naem van onse groote Coningh,
En gunt hem dat hy krijgh naer syne Liefd belooningh,
Geef dat het inghewandt ons zy te recht verklaert,
Geef dat uw' wille zy te recht gheopenbaert,
Geef ons een vast besluyt, geef ons een seecker teecken
Dat dese Bandt zy vast, en nimmermeer mach breecken,

Heer Coningh, met verlof, ick sal beginnen gaen.
Con. 't Is wel, Ghy schoone gaet vry dicht aen 't Autaer staen.

*Chryseide vat het mes dat op 't Autaer leydt, en loopt aen 't Graf
der Twee Ghelieven.*

Con. Wat vreemder dingh is dit ? wat sal ons hier gheschieden !

*Chryseide in d' eene bandt een boeck van 't Graf hebbende,
en in d' ander het mes op haer borst, seydt.*

Chryf. O Vryheydt ! daer ick nu ten lesten toe kom vlieden,
O Vryheydt ! daer ick nu mijn troost en hulp opset,
Ick bid u dat ghy nu des Coninckx lust belet.
Ick sweer u groote Prins by al dees offerhanden,
Ick sweer u by uw' Godt, waer voor uw' offers branden
Dat noyt versmaetheyt van uw' Conincklycke macht
My om te vluchten aen dit Graf heeft toeghebracht,
Ick sweer u soo mijn hert en ziel niet was verbonden
Aen een die ick voor my de trouwste heb bevonden,
Ick soud' verlaten al der Goden min voor u,
Maer nademael ick ben verplicht, soo kan ick nu
Om geen meyneedigheydt mijn waerde te betoonen,
(Heer Coningh) u in 't minst met wederliefde loonen,
En anders sal ick noyt my selven nu beraen,
Al fouw' dit bloedigh mes my door het herte gaen.

Con. O ! Wanhoop ! o verdriet ! o snoo ondanckbaerheeden,
O ! dach van ongeluck ! o ! wreetste van de wreedden !
Hoe hebt ghy my verrast, ghy terght myn goet ghedult,
Maer waer toe raes ick dus, het is myn eyghen schult,
Ick heb aen niemandt als my selven dit te wyten,
Hoe heb ick soo onnut gaen arrebeydt verslyten ?
Hoe was ick doch soo slecht dat ick niet met ghewelt
Haer heb naer myne min, en naer myn sin ghestelt ?
Ick heb onnuttelyck haer steeds ghetracht te winnen,
Wel ! heb ick 't niet ghedaen, soo sal ick nu beginnen.

Ondanckbare! dees vondt die helpt u niemendal,
Ick sweer dat ick u van dit Graf wel helpen sal.
Ick sal my van een Vrouw noyt laten soo versmaden,
Al soud' ick op mijn hals der Goden gramschap laden.

Chryf. Ick ben mijn leven quijt. *Prief.* Heer Coningh u bedaert,
Hoe! soud' ghy dan uw' deughd en uw' oprechten aerdt
Met smaedt, en schandt, en met Gods lasteringh besmetten?

Con. Een Coningh soo als ick, die weet niet van uw' Wetten,
Al dees beletfelen die steecken my meer aen,
Jae hadse Jupiter ick haelse daer van daen.

Prief. Wilt doch dees Heyl'ge plaets van vryheydt niet ontblooten.

Chryf. Indien ghy dit begint, ick sal myn hert doorstooten.

Con. 't Is al te veel ghelêèn. *Prief.* Houw'! Coningh weest te vrêèn,
Ghy sult, indien ghy niet myn Goddelijcke rêen
Verstaen wilt, over u des Hemels plaghen halen.

Con. Kom donder tref my nu, kom blixem met uw' stralen
En kneus my vry den kop; ach! most ick selver my
Dan brenghen in dees ramp, en sware slaverny!
Most ick, die een Monarch op aerden ben gheboren,
Door dien ick al te trouw bemint heb, gaen verloren.

Arimandt hier over uyt komende.

Arim. Grootmogend' Prins, wiens deught uw' glory steets vermeer, *Con.* Wat ist dat ghy begeert?
En wiens Manhafte daên.

Arim. Indien Heer Coningh ghy een weynigh my wilt hooren.

Con. Wat wilt ghy segghen? *Arim.* 't Geen u wonder in uw' ooren
Sal klincken. *Con.* Wel spreek op. *Arim.* Ick bid Genadigh' Heer
Dat ghy (naer uw' Placcaet en volghens uw' begeer,
Wanneer dees schoone Vrouw gheraecte uyt de banden
In 't swaerste van de nacht uyt uw' Bewaerstes handen)
My geeft, het geen ghy hebt verseeckert voor die geen
Die u souw' segghen wie de oorfaeck was alleen,
Waerom sy is ghevlucht, en schiëllyck ontkomen.

Con. Verrader! hebt ghy 't selfs wel schendigh voorghenomen?

En durft ghy noch alhier verschynen trouweloos,
Om my te sprecken aen, soo zyt ghy immer boos?

Arim. Ick heb alleen de schuldt, en hier leydt voor uw' voeten
Die gene, daer ghy nu uw' gramschap aen mooght boeten.

Con. My dunckt dees vreemde raest en niet wel is besint,
Wie zyt ghy? *Arim.* 'k Ben die geen die dese Juffrouw' mint,
Myn naem is *Arimant*, wy beyde zyn ghevallen
In uwe handen als ghy laest de stercke wallen
Van Susa over mand', doch ick wierd wegh ghebracht
In *Bellimards* Casteel, van daer ick heb ghetracht
Myn Lief te doen verstaen hoe dat ick was in 't leven,
En als sy dit vernam, doen heeft sy haer begeben
Tot list, waer door sy quam uyt haer ghevanghenis,
Het geen de oorfaeck oock van myn ontkomen is.

Con. Wilt daetelijck o schelm! uyt myn ghesicht vertrecken.

Arim. 't Geen dat een Prins belooft, moet voor Orakel strecken,
Uw' openbaer Placcaet dat bindt u aen de trouw.

Con. Dat's waer bedrieger, segh! wat wilt ghy dat ick hou?

Arim. Niet anders, Heer, als dat *Chryseide* mach wesen
In alle vryigheydt, en buyten alle vreesen,
Indien ghy dit vergunt, soo laed' op my uw' straf
En kapt vry als ghy wilt myn jonghe leven af.

Con. Uw' bede sy vergunt, nu sult ghy daetlijck sterven.

Arim. Geen beter doodt, als die ons haestigh komt bederven.

Con. Ick sal myn offer nu volvoeren met uw' bloedt,
Ick sal versaden nu myn heel vergramde moedt
Met uw' verderf, seer wel, haer vryheydt is ghegeven,
Maer ghy sult daetelijck geraecken om het leven:
Omfet dees snoode boef, volbrenght myn wil en last
En straft hem als 't behoordt, maer bindt hem eerst wel vast.

Chryf. Vertrouft u doch myn hert de bandt die ons vergaerde,
Die sal my soo ghy sterft oock helpen in der aerde.

Arim. Ick bid Mevrouw' ontstelt de rust van myn gemoedt
Door uwe tranen niet, ick kan myn suyver bloedt

Niet beter als voor u, en voor uw' vryheydt storten,
Ey! wilt uw' jonghe jeught om my doch niet verkorten.
Chryf. O! Vryheydt! al te dier ghekocht, gaet my maer voor,
O! trouwen *Arimand*, ick volgh u op het spoor.

*Bellimard hier op voorts spreekende, seydt met eerbiedingh
aen den Coningh.*

Bellim. Heer Coningh gun verlof, en wilt myn reden hooren.

Con. Wat wonder komt my doch op desen dagh te voren
Wat wilt ghy *Bellimard*? *Bell.* Ghy weet o groote Vorst!
Wat wonden datter zijn in dees verstaelde borst
Die ick in d'Oorlogh heb niet veer van uontfangen,
En hier voor heb ick noyt (myn Heer) als dees ghevangen
Tot buydt ghehadt, die (my ontloopen) ick hier wêêr
Nu vinde, dies ick bid dat ghy naer myn bekeer
My niet berooven wilt van 't geen my in myn leven
Van 't wanckele gheluck alleenigh is ghegheven,
Ten is geen kleyne buydt, hy is een eenigh Kindt
Syn Vader die is rijck, en heeft hem seer besindt
Soo dat ick goet rantsoen (soo ghy hem niet doet sterven)
Eer dat ick hem ontsla, voorseecker sal verwerven.

*Bellaris aen de voeten des Coninghs door de Soldaten door
dringhende. Seydt.*

Bellaris O! Goedertieren Prins, ick die ootmoedigh my
Hier voor u neder buygh, versoeck, en bid dat ghy
My oock verhooren wilt. *Con.* Wilt ghy u oock vermengen
Met desen, en u selfs in swarigheden brengen?

Bellaris Ick weet oprechte Vorst! dat ghy sult immermeer
Volvoeren 't gheen ghy seght, dies ick van u bekeer
Dat volghens uw' Placcaet, ghy my oock, als den geenen
Die daer ghebonden staet, uw' gunste wilt verleenen.

Con. Wat wilt ghy dat ghy my de finnen dus ontroert?

Bellaris. Ick ben 't die al dit werck alleen heb uytgevoert.

Wat

Wat deed' dan dese schalck? *Bell.* Die soud' men mogen heten
 De oorfaeck van dit werck, maer ick heb sonder weten
 Van hem, haer wegh ghevoert door dees mijn eygen handt
 Hier toe ghebruyckende mijn sinnen en verstandt:
 Ick brack de keten los die d' Arar hadt beslooten,
 Ick wist door loutre kracht de bandt van een te stooten,
 Het was *Bellaris* die haer waer nam in de schuyt,
 Wanneer dees *Juffrouw* brack met haer gheselschap uyt,
 Dies gunt my 't geen ick eysch, ick ben alleenigh schuldigh,
 En straft my dan soo wreedt, en vry soo onverduldhich
 Als 't u believen sal? *Con.* Wat stoutheydt u besit,
 Wat wilt ghy, spreek vry op. *Bell.* Niet anders, Heer, als dit,
 Te weten dat ghy wilt mijn Meester uyt syn banden,
 Ontslaen, en laten hem vry trecken uyt uw' Landen.

Con.

Ontrouwe! ghy beneemt in my de lust en wraeck
 Om die te straffen, dien ick achte dat de saeck
 Meest aengaet, en ghy maect dat ick hem niet en doode,
 Maer hier door sal ick u soo wreedelyck, o snoode!
 Doen straffen dat ick my hier door vernoeghen sal.

Bellaris

Ick ben ghetrooft, myn Heer, tot snooder ongeval.

Con.

Ghy sult nu over u de swaerfte plaghen halen,
 En voor haer beyd' alleen door uwe dootd betalen.

Bellaris

Hier ben ick toebereydt, en ick my luckigh acht,
 Nadien ick voor mijn dootd soo goeden saeck volbracht,
 En aen mijn Meester heb mijn laetste dienst bewesen
 Waer door dit trouwe Paer is buyten alle vresen:
 Maer mits dat *Bellimard*, van u, o Vorst! begeert,
 Dat wederom aen hem mijn Meester sy vereert,
 Soo wilt (Heer Coningh) doch soo drae geen Vonnis strijcken,
 Want ick uw' Majesteit sal openbaer doen blijcken,
 Dat *Bellimard* op hem gantsch niet te segghen heeft,
 Of anders moet hy zijn d'ontrouwste dieder leeft:
 Hy weet voor eerst (Mijn Heer) hoe dat hy door den degghen,
 Myns Meesters wiert beschermt, wanneer hy was verlegghen,

En door een deel ghespuys ghebracht in groote noot,
Hoe dat myn Meester hem doen vryde vande doot,
Hy weet oock, dat hy doen myn Meester heeft ontfanghen
Gelijck syn waerste Vriendt, en niet als een ghevanghen,
En dat hy op die tydt swoer by syn Trouw, en wordt
Hem soo te handelen als Ridders toebehoort:

Nu, ofmen mach sulck een voor syn ghevanghen achten,
Dat oordeel sal ick van uw' Majesteit verwachten:
Doch schoon dat niet en waer, soo is dit doch ghewis
Dat nu myn Meester niet meer syn ghevangen is,
Want 't is een wisse spreuck, Die 't onweer is ontkomen
Is vry, hy mocht hem doen wel hebben waerghenomen,
Het geen hy inder daedt oock soo hadt in den sin,
Want hy vertrouwde hem (Heer Coningh) nimmer in
Uw' Landen, maer hy liet hem voeren ende setten
Daer streckte syn ghebiedt, en daer hy stelt de wetten:
Hier komt mijn Heer van daen, vertrouwende dat ghy
Hem wel ontfanghen sult, en vorders stellen vry,
Vermits uw' Majesteit is in verbondt ghetreden,
En vrede heeft ghemaect met onsen Prins, en steden.

Con. Ach Goden! hoe myn geest en hert ghepynight wordt!
Ick weet niet wat my dus in myn ghedachten mort,
Wanneer ick overdenck dit over groote wonder,
Soo dunckt my dat ick ben gheslagen van een donder,
En 'k weet niet als ick my ten rechten wel besin,
Waer ick my keeren sal, nae wraeck, of na de Min,
Ach neen! ick sie de Goon die zyn myn liefde teghen,
En d'Hemel (soo het schynt) die isser aen gheleghen,
Ick meende desen dach te baden in de lust,
En juyft op desen dach soo wort myn Min ghebluft,
Hoe soud ick meer verdriet, en hertseer konnen dragen!
Nadien ick heb my selfs ghebracht in dese plagen.
Prief. Heer Coningh, ick gheloof dat het onmooglijck is,
Te haten dien, die van den Hemel soo ghewis

Gheholpen wordt, my dunckt dat dit syn fware faecken
En meer als menschelijck. *Con.* Hoe fal ick het dan maecken ?

Ick voel het oock, en kan niet anders hier verstaen
Of d' Hemel neemt de faeck van dese menschen aen.

Prief. Ick twyffel of de Góón, 't geen ghy gaet onderwinden
Niet tegen 't herte is, en onbehoorlyck vinden.

Con. Het moet voorseecker syn, en 'kacht dat myn verfoeck
Nae Tyrannye streckt, en my tot schandt, en vloeck,
Indien 't myn Achtbaerheydt geen quetsing soude geven
Ick liet haer alle vry, en schonck haer graech het leven.

Prief. Uw' Majesteit, die deed' een Conincklycke daedt.

Con. Ick geef u vrygheydt, gaet, ghy Ghelieven, gaer:
Ick stel u beyde vry van alle dienstbaerheden,
En 'k fal aen u myn gunst tot aller tydt besteden:
En ghy ! o Bellimardt ! mits dees ghetrouwe knecht
Soo wel verdedicht heeft en voorgestaen het recht
Syns Meesters, soo moet dit dus van u syn gheleden,
Ick segh u toe myn gunst, en zijt hier mee te vreden.
Maer ghy Gelieven daer de Min de 'Trouw' in toont
En in wiens ziele soo volmaeckte Liefde woont,
Ick wil u naer dees tydt op geene wijs beladen,
Uw' overtrouwe Min, en uw' verliefde daden,
Die maken dat ghy zijt medoogh, en eere waerd,
En even als ghy voor myn wreedtheydt waert vervaerd,
Soo fal ick u voortaan met myne gunst bedecken.
En ghy ghetrouwe knecht, die mooght te recht verstrecken
Soo langh de wereltd staet, een beeldt van Trouwigheydt
Uw' daden en uw' naem fal worden uyt ghebreydt
Soo langh daer menschen op der aerden fullen wesen.

*Chryseide en Arimand, en Bellaris voor de voeten
des Coninckx.*

*Chryseide.
Ari-en Bel.*

O Coningh ! nimmermeer so sult ghy zijn volpresen

Voor

57
Voor soo een groote gunst, wy buyghen met ootmoet
Voor uwe Majesteit, die ons dees goetheydt doet,
De Hemel wil u steeds uw' daghen seer vermeerren,
En geven u het geen ghy selver mooght begeeren.

Con.

Gaet heen gheluckighe Gelieven, gaet vry heen
En wilt uw' droeve tydt met vreughde nu beklêen.

Prief.

O! dach vol van gheluck! o aenghenaem verandren!
O Heyl'ghe Jongelien! leeft vreedigh met malkandren.

E Y N D E.

